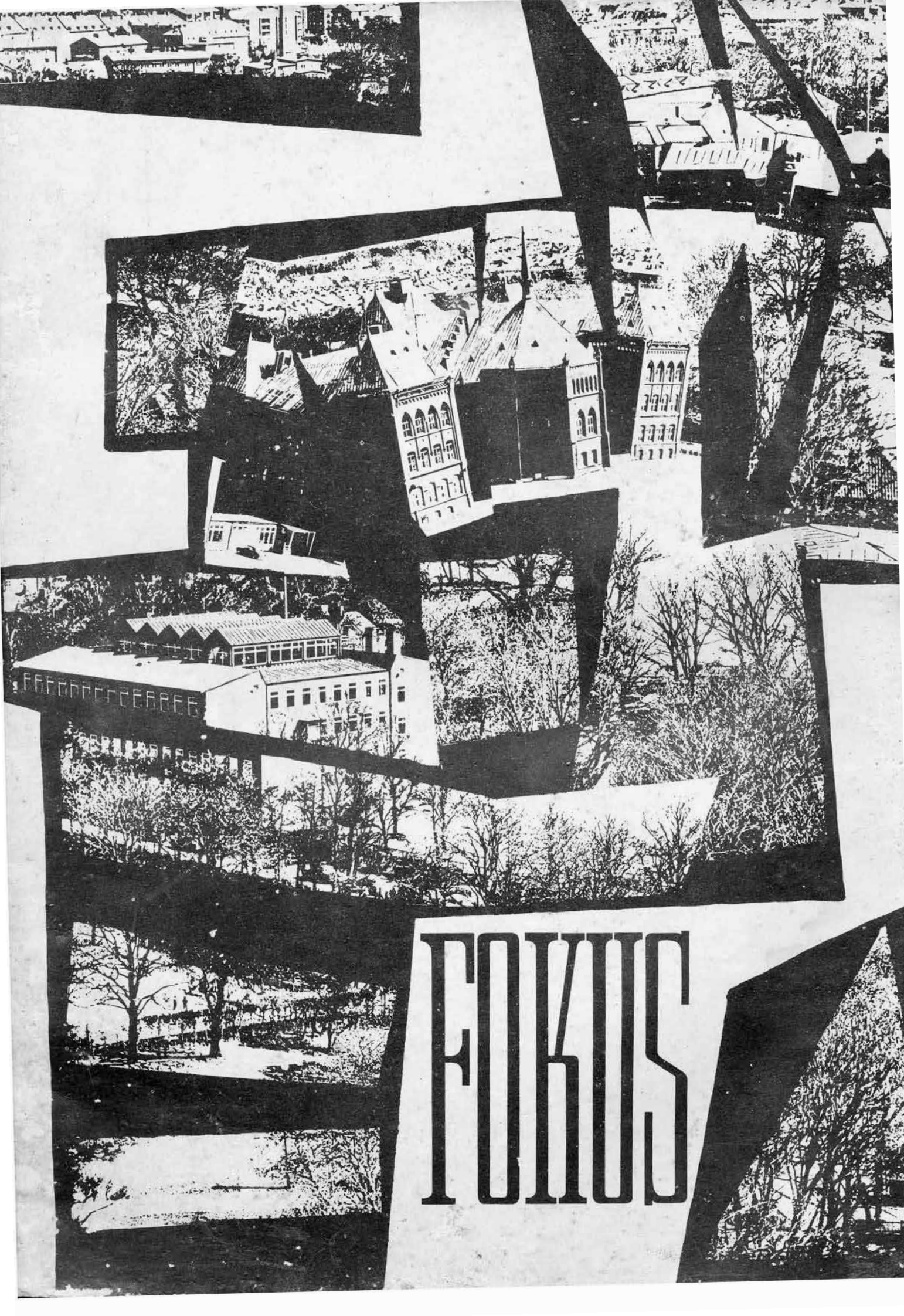
FOKUS

РЕДАКТОРЪ

04314914 Staffan Roos

04413107 Sven Carlström

04331763 Björn Merker

04417025 Staffan Sommelius

04317882 Örjan Wikander

ANSVARIG UTGIVARE OCH EKONOMICHEF: CURT V. KARLSSON

Bjerningske Tidende

SKOLTIDNING FÖR GOSSLÄROVERKET I HÄLSINGBORG

PRIS 2:00 KR	JUNI 1962	ÅRG. 17:1

Detta nummer av FOKUS gör inte det minsta anspråk på att vara en parafras på MAD. Men faktiskt hoppas vi ändå att tidningen måtte finna gehör hos läsarna. Att observera är att FOKUS utges endast för finsmakare. Somliga kanske finner skämten en smula skämda, men låt oss komma ihåg att den skämda osten för finsmakaren är den allra sublimaste njutning.

Iordningsställandet av FOKUS är något av ett trolleri. Hur kan timmar av struntprat på diverse redaktionssammanträden resultera i något sådant som Ni, kära läsare, nu har framför Er? Det är förvisso en fråga av högsta potens. Och den besvaras inte på dessa rader. En trollkarl avslöjar inte sina trick. Det är bara att konstatera: HOKUS-FOKUS, ärade publikum, hatten är tom, och kaninen på bordet klar för slaktning.

Red.

LARS-ERIK LIEDHOLM -

Regissören, skådespelaren, författaren

Skolstudier i Lund avslutade med studentexamen - studier vid Gösta Tersérus elevskola och Göteborgs stadsteaters elevskola - sejourer vid Munkbroteatern och Intima teatern i Stockholm - konstnärlig ledare för Vasa teater i Finland - regissör och skådespelare vid Norrköpings stadsteater - nu anställd vid Hälsingborgs stadsteater - filmförfattare. Vad ligger bakom denna torra bukett av fakta?

Lars-Erik Liedholm har alltid varit intresserad av teater. Ända sedan gymnasieåren på Katedralskolan i Lund har Thalia varit favoriten. Tillsammans med bl.a. Max von Sydow och Yvonne Lombard sattes skolföreställningar upp. Skolarbetet ägnades inte den uppmärksamhet som det kanske skulle gjorts. Ja, det gick så långt att läsåret indelades i säsonger i stället för terminer. I alla fall uppnådde han den form av jordisk lycka som kallas studentexamen. Därnäst blev det studier vid universitetet. Återigen pockade teatern på uppmärksamhet, och studierna fick skymfligen inta en futtig andraplats efter repetitionsarbetet. Slutligen fattade han det beslutet att ge sig teatern helt i våld. Han prövade in till Dramatens elevskola - och föll igenom. Bättre tur hade de samtidigt prövande teaterkumpanerna Max von Sydow och Yvonne Lombard. Så skildes kamraternas vägar åt, och nästa anhalt blev, innan Göteborgsperioden, Intiman. Där hade han sin första "riktiga" roll. Stycket var den inte helt obekanta "Tolvskillingsoperan", som regisserades av den inte helt obekante Ingmar Bergman.

- Jag hade, från det jag gick i skolan, hyst en stimulerande beundran och respekt för Bergman. Jag hade hört en del om att han skulle vara den verklige demonen vad det gällde regiarbete. På den punkten blev jag chockartat besviken. Han skrattade och flamsade alldeles som en "vanlig" människa. Under repetitionerna varken röt eller skrek han åt skådespelarna eller slängde möbler efter dem, om det var något eller någon, som han var missnöjd med. Han påminde om en liten stillsam tomte, sade inte mycket, satte bara fingret på de verkligt viktiga punkterna. Lät skådespelarna vara i fred och lät dem själva ut-

forma sina roller så mycket som möjligt.

Här kommer man in på regissörens arbete som sådant. Hur blir man regissör och vad fordras av honom?

Några riktlinjer:

- Det finns egentligen bara två vägar till yrket. Den ena är att studera vid universitet och sedan försöka få in en fot vid någon teater, bli regiassistent - den andra är att bli skådespelare, pröva in på en elevskola och sedan, den vägen, bli regiassistent åt någon regissör. Nackdelarna med båda vägarna är att man helt och hållet är utlämnad åt regissörernas godtycke, det beror alltså mer på en slump, om man får en chans. Angående eventuella fördelar med någon av vägarna så är nog den andra den bästa. Att själv vara skådespelare har den fördelen med sig att man under regiarbetet känner hur skådespelaren reagerar, man känner hur långt man får gå i utformandet av hans roll, utan att hans personliga intentioner kränks, skadas. Men en regissör behöver inte vara skådespelare, han blir inte bättre för den sakens skull.

Angående andra yrkeskvalifikationer: stor sensibilitet parad med intellektuell klarhet. Och givetvis praktisk begåvning, varmed bl.a. menas att regissören måste vara organisator; det är han som håller i trådarna, han är den fasta punkten.

Liedholm tänder en ny cigarrett, askkoppen skvallrar om att det inte är en av de första, och tar sats för nästa fråga.

- Hur går det till att sätta upp en pjäs?

- I stora - mycket stora - drag så här. Ungefär en månad före repetitionsarbetet får jag pjäsen i min hand. Efter ett flertal genomläsningar får man en intiutiv känsla av vad författaren vill säga, man får en slags vision. Sedan gäller det att göra verklighet av den.

- Och om man missuppfattar författarens mening?

- I bästa fall märker man under arbetets gång att saker och ting inte stämmer överens och förstår då att det är fel någonstans. Annars kan förstås en missuppfattning bli intressant om den konsekvent genomdrives. Under tjugotalets så kallade regiherravälde, brydde regissörerna sig inte om författarens intentioner, utan genomdrev bara sin egen uppfattning om att "så skall det vara". Detta system har nu helt frångåtts. Men tillbaka till uppsättningen!

Jag delger dekoratören mina intryck och han får sedan börja arbeta med sina uppgifter. Så kommer då "kollationeringen" d.v.s. skådespelarens första möte med pjäsen. Aktörerna insätts i sina roller av regissören, som noggrant redogör för hur han tänkt sig rollgestaltningarna. Under repetitionsarbetets gång får skådespelaren själv, som ju mer kan koncentrera sig på sin roll än regissören med sin brett upplagda uppfattning av samtliga roller kan; hitta nyanser och rådgöra med honom om dessa. Oftast är sådana "utanför schemat" uppgjorda förslag av stort värde. Katastrofalt blir det dock om skådespelarens uppfattning av rollen helt skiljer sig från regissörens. Det gäller då att smidigt försöka vägleda honom. När det är fråga om kritik under repetitionen är det också nödvändigt att gå lugnt tillväga. Skådespelaren är ytterst känslig och en mängd ingripanden kan förstöra mycket. På så sätt fortsätter repetitionsarbetet ungefär en månad. Det är givetvis alltid bra att få så lång tid på sig som möjligt. Som nu t.ex. i komedin "Bättre sent än aldrig", vilken hade premiär i början av året. På grund av att den föregående föreställningen, "Perrichons resa" med Nils Poppe, gick utöver den fastställda tiden, kunde jag mera grundligt och noggrant arbeta in stycket.

- Apropå komedier: Är det lättare att sätta upp sådana än något av seriösare art?

- Nej! Man själv och skådespelarna frestas ibland att tro att när det gäller komedi så behöver man inte ta så hårt på det. Då gäller det att få alla att känna att här måste det ändå göras något. Det finns ändå något att ta fasta på. I "Bättre sent..." var det exempelvis den enkla vardagstonen, som härskade, att hitta.

- Och om teateryrket i allmänhet?

- Man frågar sig ibland - vad är det man håller på med? Är detta ett yrke för vuxna människor? Man sjunker in i en dysterhet. Teatern har en benägenhet att bli artificiell. Man känner sig isolerad. Men teater är också något underbart. Man grips helt och hållet. Teatern blir både hobby och arbete.

Detta om regissören och skådespelaren.

Författaren.

Det ligger ett filmmanus, som just nu är under bearbetning, hos Sandrews. Det är höstens filmkomedi "Den illa gör" det arbetas med.

Filmen kommer att regisseras av Lars-Magnus Lindgren (hans förra uppgift var succén "Änglar finns dom..."). Huvudrollsinnehavare är Jan Malmsjö och Catrin Westerlund. Manusförfattare är alltså - Lars-Erik Liedholm.

Och han berättar:

- Huvudpersonen är en äventyrare, som rymmer från ett fängelse. Han använder friheten till att ställa saker och ting tillrätta. Sedan återvänder han frivilligt till fängelset. Handlingen utspelas bl.a. i Paris och Italien. Idén till det här fick jag genom en man, intagen på S:t Lars i Lund, där min far var intendent. Mannen ifråga var frigångare, d.v.s. han fick promenera omkring i sjukhusparken, en förmån, som han ofta missbrukade genom att rymma. Egendomligt nog kom han alltid självmant tillbaka. Naturligtvis står han bara

som mall: det är inte honom jag beskriver.

Det här är inte första försöket. Jag hade ett manus uppe på ett filmbolag, "Sceningång" var titeln på det. Handlingen utspelades i elevskolemiljö. Manuset låg både länge och väl. Så dök det plötsligt upp på vita duken, med samma namn och samma handling, som mitt eget, felet var bara att ett annat bolag stod för inspelningen och att författaren inte alls var jag...

Sedan har jag en historia till klar. Handlingen utspelas kring två nygifta ungdomar. I förhållande till "Den illa gör" är den allt annat än komedi.

- Hur skulle det vara att få regissera en film för omväxlings skull?

- Det är en av mina önskedrömmar. Jag har alltid varit intresserad av film. När jag har tid smalfilmar jag - högst privat förstås.

Elegant formulerade och med en självklarhet som är förbluffande, framsäger han sina repliker med det distinkta uttal som alla skådespelare har. Den intellektuella klarhet, som han anser vara en av regissörens goda egenskaper, tycks han i allra högsta grad ha själv. Hans magra, för åldern ovanligt fårade ansikte, är för det mesta eftertänksamt allvarligt, men ibland ger det liksom efter för ett hastigt leende. Ansiktet är dock medvetet om sig självt. Hur mycket är spontana reaktioner?Hur mycket är överlagt? Visserligen kreerar alla människor en roll i sitt umgänge med andra, men i hur stor utsträckning gör skådespelaren det?

Alltså - spelar skådespelaren (utanför scenen) mer än "vanliga" personer?

- Inte mer - möjligen skickligare. Skådespelaren är ju genom sitt yrke van att ständigt ge akt på sina uttrycksmedel, och det där vakande "överjaget" lämnar honom inte heller när han är privat. Men för övrigt måste man slå fast att skådespelaryrket rymmer lika många individuella variationer som alla andra yrkeskategorier.

Regissör-skådespelare-författare: går dessa sysselsättningar att kombinera? Inkräktar inte den ena på den andra, splittrar de inte?

- Möjligen kan det låta som om jag gör en dygd av nödvändigheten om jag säger så här: först och sist betraktar jag mig som regissör. Och som jag tidigare nämnde anser jag det förtjänstfullt för en regissör att någon gång själv stå på scenen - han får då större förståelse för skådespelarnas svårigheter under repetitionsarbetet. Vad sedan författarverksamheten beträffar, så inriktar den sig - åtminstone än så länge - enbart på film. Och jag skriver för film därför att jag i en - kanske avlägsen - framtid hoppas själv få regissera mina manuskript. Men, för all del, nog finns det perioder, då jag skulle vilja slippa allt annat för att i lugn och ro kunna sitta och skriva. Och under sådana perioder kan jag inte neka till att jag känner mig splittrad. Emellertid är jag glad så länge det går att kombinera, och jag hoppas verkligen att jag skall kunna det även i fortsättningen.

S. R.

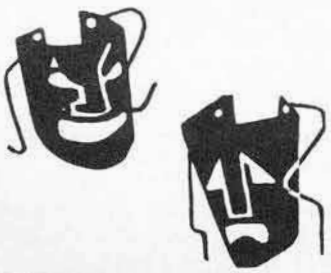

TEATER

är ungdomens konst

STADSTEATERN SPEGLAR VÅR TID

Besök skolteaterns föreställningar

Sov du lilla videung...

Intervju med FRAMTIDEN (=gymnasist -62). En härlig, solig dag i maj när göken gol. Varnad för FRAMTIDENs mogna och skarpa intellekt knackade intervjuaren - blygt - och smög in.

På en säng under en vägg täckt av idolfoton låg FRAMTIDEN och sov. På golvet stod en transistorapparat från vilken dansen kring guldskivekalven strömmade. Den lade sig som gräddtårta kring hjärnvindlingarna, smörklichéerna i mindre innanhav på FRAMTIDENs gentlemannakorrekta kostym. FRAMTIDEN sov. Djupt. Intervjuaren nändes inte störa, han bara tittade sig runt i rummet, där idolernas kolaleenden satt fastsmetade alltmedan radiokloaken spolade ut de brokiga maskesäckar som skyddade FRAMTIDEN från bekymmer i alla tempora och lät honom trycka sig till dröm-pinuppan Morpheas byst (MM, BB, CC, PP). Lektyr låg kringspridd i rummet. Till intervjuarens glädje också en skolbok orörd som den jungfru, (som befruktad av överste Parker framfött ELVIS i ett stall utanför HOLLYWOOD).

HET BLONDIN. (I heta, röda blixtbokstäver. Sex!)
HET BLONDIN. Omslag:
HET BLONDIN med perfekt make-up och sönderrivna kläder (strategiskt utplacerade moral-in-USA-tyg-smulor). HETT KYSSANDE HJÄLTEN.
HET BLONDIN riktade också sin colt mot den stora stygga boven (en korsning mellan Frankensteins tvillingbror och Humphrey Belmondo).

Idolmagazinets artikel om ELVIS obefläckade avelse låg uppslagen.

Utanför dörren smög moderslaven iklädd specialmade anti-tonårings-komplex-tofflor.

FRAMTIDEN snarkade. Och vände sig om. Och snarkade vidare. Sov vidare, du lilla vide-dum än så är det vinter (maj!), tänkte intervjuaren, som aldrig fick sitt samtal med FRAMTIDEN om FRAMTIDEN, och smög tyst bort.

Jan Toll

Lundastudentens akademiska studier

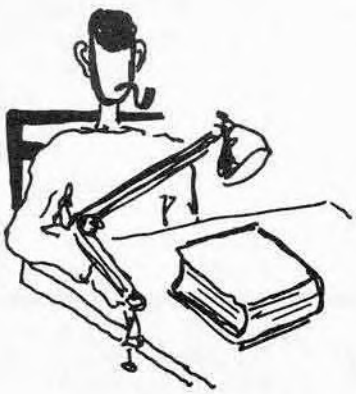

The Kid from New Orleans- Ory that is!

"Gammal kärlek rostar aldrig!" Efter att ha träffat och blivit bekant med den legendariske jazz-pionjären Edward "Kid" Ory skulle jag vilja säga: "Gammal trombone rostar aldrig."

Min första kontakt med denne gamle kreol, som är så intimt förbunden med New Orleans-jazzen, var på en konsert i Malmö, men den avbröts av en myndig polisman med en något vindögd syn på sina tjänsteplikter. Jag skulle emellertid få åtskilliga tillfällen att återknyta kontakten under min vistelse i Californien förra året. Sålunda anlände jag en ljum vinterkväll till hans bar och jazzklubb, "On the Levee" i San Francisco, just som etablissemanget, en oansenlig lokal i hörnet av ett varumagasin på hamnsidan, höll på att öppna. Rummet, som innehöll ett fyrtiotal bord med stolar i kreol-stil, begränsades på ena långväggen av bardisken och på den andra av en svartvit väggmålning med New Orleansmotiv. Vid ena kortväggen fanns en liten estrad, där bandet just gjorde sig i ordning. Det bestod till över hälften av vita San Franciscomusiker, en del av den gamla Revivalstammen. (t.ex. Ellis Horne på klarinett.)Två eller tre gäster hade anlänt och Ory var klar att spela. Artigt upplyste han mig om att jag tyvärr inte kunde stanna kvar och pekade på ett rött plakat på väggen: "No persons under 21 years of age admitted!" Jag tillbringade tre timmar i dörröppningen. Någon risk för att jag hindrade pöbeln från att ta lokalen i besittning fanns inte, publiken uppgick, när den var som störst, till mellan 20 och 30 personer. Hälften av den var likgiltig inför musiken, den hade kommit för att dricka. Med tanke på publiken väntade jag mig inga stordåd från musikernas sida. Jag fick rätt. Andra gånger lät det bättre, så en kväll, när en skock jazzintresserade universitetsstudenter ramlade in i lokalen och fick bandet att känna sig uppskattat. Det blev åtskilliga chorus utanför den vanliga rutinen.

Ett par gånger besökte jag Ory i hans hem, en vitkalkad villa i aristokratisk sydstatsstil. Han bodde där med sin fru och en liten dotter i småskoleålder (Ory var 74)! Den världsberömde tail-gate-trombonisten uppförde sig som vilken magsur husfader som helst, svor och gormade på dottern, då hon slarvat bort hans kulspetspenna (jag ville ha en autograf!) Den sista gången jag träffade "The Kid" var en söndagsmorgon förra sommaren. Jag hade åkt

ner till San Francisco för att säga "goodbye" till gamla vänner. Den förste blev Ory. Söndag morgon är en olämplig tidpunkt för att söka upp jazzmusiker, så jag fick nöja mig med en pratstund med Mr Ory i pyjamas och rufsigt hår. Han lade där de sista bitarna till den bild av hans liv han pusslat ihop åt mig med sin skrovliga, något trötta stämma och som jag här ska försöka återge i stora drag.

Edward "Kid Ory" föddes i La Place, Louisiana, en liten stad utanför New Orleans, år 1889. Han spelade med ett s.k. "stringband", när han var elva år gammal, och sen ledde han ett band av förmågor från sitt eget grannskap. Det innehöll namn, som senare skulle komma att göra jazzhistoria, t.ex. Lawrence Duhé, klarinett. Det spelade på lokala danstillställningar ett par år och tyckte sedan, år 1913, att tiden var mogen för en resa till Staden med stort S, New Orleans. Det måste ha låtit ganska bra för det lyckades besegra Bab Frank´s "Peerless Orchestra" i ett av de många legendariska jazzbandsslagen i Dixie Park. Franks band, som då var mycket populärt, fick finna sig i att Ory´s tog dess plats i New Orleans musikliv. Ory återvände aldrig till La Place. Han började nu på allvar studera musik, bl.a. lärde han sig läsa noter. Han säger själv, att det fanns mycket bättre trombonister i New Orleans vid den tiden, t.ex. Morris French, men Ory var "the Kid", inget ändrade det.

Fr.o.m. 1914 började bandet ständigt skifta

besättning. Den ene efter den andre, speciellt cornettister och klarinettister, gjorde resan till Chicago och stannade. Sålunda gav sig Mutt Carey av och ersattes med Joe Oliver, Duhé ersattes av Johnny Dodds, Oliver ersattes med unge Louis Armstrong, Kid Rena ersatte Armstrong o.s.v. Sålunda kom Ory i personlig kontakt med så gott som varenda aktiv jazzmusiker i Staden. Det var förresten han, som gav Joe Oliver titeln "King". Han berättade detta med en glimt i ögat och en antydan om att det egentligen var ett trick för att skaffa bandet reklam. Han sade: "I knew them all, I played with them all."

Under hösten 1918 flyttade Ory ut till Los Angeles och återförenades där med Mutt Carey. Ory återvände aldrig till New Orleans. Han började nu ett kringflackande liv med många större och mindre turnéer. Den för eftervärlden viktigaste episoden under denna tid, var den skivinspelning han gjorde med sitt band på märket Sunshine, år 1921. Detta blev den första inspelningen av ett färgat band i jazzens historia. Den borde ägt rum 10 år tidigare, vilket dock ej hör hit.

"The Kid" kom senare till Chicago och medverkade där vid Jelly Roll Morton's berömda Red Hot Pepper inspelningar. Då jag försökte reda ut detta, var den gamle mannen ganska tystlåten och sade inte mer än att det bara hade varit fråga om tillfälliga inspelningar och att Jelly brukade gå runt på kaféer och krogar för att samla ihop de musiker han behövde. Jag gissade mig till att hans tystlåtenhet på denna punkt snarast var ett resultat av att hans eget namn helt försvann i det beröm, som tilldelades och alltjämt tilldelas Jelly för dessa inspelningar.

Ory begav sig åter ut till Västkusten och överfölls där av depressionen, som tvingade honom att upplösa bandet. Han blev kycklinguppfödare och sålde ett tag även madrasser. (Jag antar, att de var stoppade med hönsfjäder). Så försvann "the Kid" helt ur jazzmedvetandet.

Genom en serie omständigheter skulle han emellertid dyka upp igen, närmare bestämt år 1942. Den direkta orsaken var, att ett fotografi skulle tagas, där Ory och Mutt skulle posera med sina instrument. Ory blåste ett par fraser och har inte slutat än. Under ytan hade emellertid många indirekta faktorer arbetat. Det nyvaknade intresset för New Orleansjazzen bland unga vita musiker, Ory's intuition, som sade honom, att tiden var inne för småbandsjazzens återfödelse och mycket annat kan nämnas i sammanhanget. Resten av hans historia, radio- TV-engagemang, skivinspelningar utan ände och turnéer i Staterna och Europa kan läsas på baksidan av de många skivfodral, som bär Ory's namn.

När han nu talade med mig om dessa Revival-dagar fick hans röst en biton av dels värme dels bitterhet. Han inser nog själv, att han numera i mycket är en skugga av sig själv. Han kallar sina dåtida bandkamrater för "The old Men". Den siste av dem trumslagaren Minor Hall, dog under Europaturnéen 1956. Ory har aldrig lyckats ersätta dem, varken som musiker eller som medmänniskor. Bandets besättning har blivit alltmer uppblandad och stilen har splittrats med den.

Det jag nu hörde bandet blåsa i de ljumma San Francisco-nätterna var närmast dixielandjazz med en eftersmak av de lyckliga dagarna i trombonestämman. Många av Ory's solon kände jag igen, men i inspirerade ögonblick blev han åter den "unge Ory" och röt med sin djupa skorriga mässingsstämma nya variationer på gamla melodier. Han nickade tacksamt, när man klappade eller ropade något uppmuntrande åt honom, för uppmuntran förtjänar han, denne jazzpionjär, som i drygt 60 år vävt helhjärtat varma trombonestämmor i så många chorus ärlig New Orleans jazz.

"Shimmy"

Fotnot: Ory har nu flyttat tillbaka till Los Angeles p.g.a. sin hustrus dåliga hälsa. Han flyttade direkt till ett nytt jobb och ett nytt band.

SKOUSGAARDS ~ *Dansskolan med stil och tradition*

S. STORGATAN 3 TELEFON 18455

Medlem av Svenska Danspedagogförbundet

SÄLLSKAPSDANS — BALETT
PLASTIK — RHYTMIK
Nybörjare - Försigkomna - Avancerade

Dagligen privatlektioner i sällskapsdans

3 sept. - 15 dec. 14 jan. - 20 apr.

GODA VÄNNER

TROGNA GRANNAR

UTLÅTANDE AV UTSKOTTET P.E. LJUNG & Ö. WIKANDER ANGÅENDE RANGORDNINGEN AV VÄRLDENS NU-, DÅ- OCH ICKE LEVANDE INNEVÅNARE, avfattat vid en kopp kaffe i tomrummet mellan två dagar.

1. Einstein
2. Buddha
3. Bach
4. Jelly Beethofven Jesus
5. Sokrates
6. Bohr Gud
7. Parker
8. Hamlet Robinson Crusoe Djävulen
9. Gandhi Hammarskjöld
10 Schweitzer
11 Herakles Arkimandriten
12 Homeros
13 Camus Platon
14 Alexander den store Povel Ramel
15 Bessie Smith Sherlock Holmes
16 Jultomten Don Quixote
17 Salomo Chopin Milarepa
18 Harpo Marx Chaplin
19 Kungen Picazzo lektor Areskoug
20 Hannibal
21 Gauss Abel
22 jungfru Maria Skorvas
23 Lenin Heliogabalus
24 Sitting Bull Schliemann Kalle Anka
25 helige Fransiscus
26 Champollion Ventris Grotefend
27 Aga & Djingis Khan Muhammed
28 Ahlberg/ Thunell Freud
29 Snoddas Tjiggern Lumumba
30 Alfred E. Neuman

Dessutom har juryn beslutat tilldela följande personer ett speciellt hedersomnämnande:

A. Hitler, B. Bolden, C. Iulius Caesar, B. Rudquist, Br. C-Right, R. Hood, W. Tell, Komm. Johannisson, Venus, Rektor, Köhlers apa, M. Bellman, Joakim Walter, Allah, A. Lincoln, J. Kerouac, Adam och alla andra.

LEDIGA PLATSER

MUSIKER TILL STUDENTORKESTERN SÖKES.
FORDRINGAR: NÅGON INSTRUMENTKÄNNEDOM,
GOTT ÖLSINNE, EJ ANLAG FÖR YRKESSJUK-
DOMAR (T.EX. DELIRIUM TREMENS).

Några lärare sedda genom ett par spräckta Solglasögon

Damen marscherar fram genom korridoren. Varningssignalen hörs ljuda. Damen är väldigt stark, för att vara han. Många är inte så starka. Damen är en man med principer. Han låter sig minsann inte bevekas, av somliga. Honom är många rädda för. Han är mycket hård. Många vågar inte sticka upp mot honom, för dem ser han nog till att sticka ned. Han är stor också, stor och stark. Ibland är han rolig också, tycker han. Han heter egentligen inte Damen, men han kallas så, av somliga, men det är inte säkert att han har hund för det ju. Det är nog förstås inte värt att titulera honom Damen, fast han kallas så, av somliga, men vill man göra det ändå, så bör man nog åtminstone titulera honom för, Herr Adjunkt Damen. Damen fungerar som en sorts polis, tror han. Annars är han inte så dum, fast han kallas Damen, av somliga. Damen är kanske högerman, men det är ju inte säkert att han har något emot vänstertrafik för det, och förresten är han kanske kommunist istället, för han är snaskoman på röda karabletter, med den färgen, men neger det är han inte, det vet man, för ingen har trakasserat honom, vad man sett. Han undervisar i olika ämnen också. Många, av dem han undervisar, brukar prata genom näsan, de vågar nämligen inte öppna käften, för Damens skull. Damen är tuff, mycket tuff, då förtiden. Man har aldrig sett på maken till denna Dam, men det har nog ingen annan heller. Ibland kan det hända saker, och i värsta fall även ting, då blir Damen arg, mycket arg, för när Damen blir arg, så blir han mycket arg, för att vara han. Vid lektionens slut, brukar det ringa ut ibland, vid den tidpunkten, och då springa lärjungarna ut för att leka en runda, men ut marscherar först och störst av många, Damen.

•••

Purjolök går i skolan. Vår skola. Han är lärare, som det kallas. Purjolök är en grön sak. Han är ny på skolan. Vår skola. Han är lång också, på sin höjd, mycket lång. Alla känner honom inte riktigt. Inte nog med det, han har glasögon också, stora glasögon med glas i. Dem har han bara för syns skull. Med dem tittar han igenom. Ibland undervisar han också. Ingen förstår sig dock på honom, han är ju så lång. Han står inte på samma nivå som vi. Han är så lång, att han når ända ner till marken. Han vill att vi ska vara snälla, men det vill ju inte vi, åtminstone inte på hans lektioner. Vi brukar kasta kritor och andra roliga saker på honom. Det uppskattar han inte, märkligt nog, vi tycker i alla fall det är så väldeligt roligt. Purjolök plägar förhöra oss på läxorna. Dem kan vi som om vi läste innantill, vilket vi också gör. Ibland brukar han skriva lusteliga anmärkningar angående oss. Det är det näst roligaste han vet. Vi tycker dock att det är skrattretande, men vi rogar oss kraftigt ändå, och är han dum vid oss, så slår vi på honom. Det händer dock inte så ofta, för ingen törs våga. Man riskerar ju att bli relegerad, tyvärr. Det är ju tur för honom det. Vi har det i alla fall väldeligt festligt på hans lektioner. Vi berättar lusteliga anekdoter, spelar luffarschack och andra duktiga ting. Purjolök till trots. Han får sitta där och prata för sig själv, med sig själv. När det ringer ut, så brukar vi rusa fram till dörren, och så låtsas vi, att det är någon som kommit på den fundiga idén, att stå utanför och hålla emot dörren, precis som om han hade något emot den. Purjolök djärves då inträngа bland hopen av lärjungarne, för att få till stånd en öppning av dörren. Vi tränga då ihop, på och intill honom. Vi sparka och knuffa honom och andra tokroliga saker. Till sist brukar han dock slinka undan, till stor förtret för oss, men det kommer väl andra lärare.. Purjolök skyndar, efter en lektion, snabbt bort genom korridoren, svårt linkande, han ser jagad ut. Purjolök är en jäktad man, han är bruten, hårt prövad av sitt yrke, men han håller sitt huvud högt, han är ju så lång. Vi har haft honom en längre tid, vi vill ha honom längre, fast han är lång. Han är så komisk, att kasta kritor och andra tillstymmelser på. Han är alldeles oöverträffad, han är ju så lång, och man undrar lite var till mans: är det månne kallt där uppe? Fast han är lång går han inte av, men an. Vi brukar kalla honom för Purjolök. Vi måste ju göra något för honom, tycker vi. Purjolök är det minsta man kan kalla honom, han är ju så lång.

GÖR DET SJÄLV MED Wolf hobbyutrustning

Tillbehör och satser finns alltid i lager.

Hobby CENTER

N. Kyrkogat. 10. Bakom Högvakten — Tel. 318 48

Fader Bror har levat länge, mycket länge. Under tiden har han sett många duktiga ting och sådana ting. Fader Bror är gammal, att se på. Han berättar små sedelärande historietter ur livet, och lärjungarna lyssnar anddäktigt på. Fader Bror är en from man, mycket gammal och from. Ibland skryter han till och så skrattar han, och som han skrattar, man har aldrig funnit dess like. Fader Bror är hjälpsam, att tänka på och tolerant, bara man inte säger emot honom. Fader Bror hälsar inte på lärjungarne, han har annat att göra. Han lunkar duktigt fram genom korridorerna, och vilken fart för att vara han. Fader Bror har en artig hatt. Den har han på huvudet, i brist på annat. Han zickar modigt fram snettemellan lärjungarne, men ibland brukar han för det mesta zacka efter. Han hinner inte riktigt med i tidens gång. Han är nog lite efter sin tid, när han kommer för sent, och gammalmodig, åtminstone gammal. Förr i tiden har han nog varit yngre, tror somma, men nu för tiden har han åldrats på sistone. Han är gammal, och så gammal sen, han hade kunnat vara bror till Methusalem, om han hade levat, nu. Fader Bror har levat länge. Han måste vara trött nu, och gammal. Han ser åtminstone trött ut, och gammal. Fader Bror har levat länge, det är kanske därför han är gammal. Han lunkar av och an genom livet, det lilla som finns kvar, nuförtiden. Fader Bror har levat länge, men han kanske lever länge till, men troligtvis lever han inte SÅ länge till, men den som lever får se, om han lever. Men så länge som han lever, lever han nog inte så länge till, men så länge han lever, lever han så länge, så länge han lever. Många tänker bli lika gamla som han, när de blir äldre, med åren. Fader Bror är gammal för sin ålder, men han lunkar ändå tankspritt framåt. Hans nobla profil ses guppa i takt. Hans duktiga gestalt försvinner bortom korridorerna och så vidare.

WÄLLUFS SPARBANK

Hälsingborg

Uppslagsboken

FOKUS

är ovärderlig för

alla som läser

FOKUS

Högnells

TELEFON 107 97 VID KNUTPUNKTEN

AKTIEBOLAGET

TRANSMARIN

Hälsingborg

CITY grill

Drottninggatan 1

GOSSIS ÅR 2000

Framtidens uppfostran skall bli automatiserad. Lärarna ersätts med elektronhjärnor och undervisningen meddelas per TV.

-Inget nytt, säger den uttråkat som gömt science-fictionromaner bakom historieboksomslaget och mumsat i sig innehållet i så stora bitar att utopilitteraturmagknip erhållits.

Nej, ingenting nytt! Men som ljuvlig neutralisation av de besvärliga magsyrorna ter sig väl professor John L. Burns sanktionering av ovanstående uppgifter. Burns är president i den amerikanska el-koncernen Radio-Corporation och bör således veta vad han talar om. Till råga på allt tror han inte att prestationerna kommer att försämras då undervisningen utföres på detta sätt; tvärtom kommer den att medföra en betydande ökning av färdigheterna. (Något för akademiker att bita i.)

Det "elektroniska klassrummet" kommer enligt hans mening att bestå av små celler, där varje elev kommer att sitta isolerad utan någon som helst kontakt med kamraterna. Undervisningen försiggår med kolorerade TV-bilder. De olika lektionerna spelas samtidigt upp på bandupptagare. Om någon skulle invända, att undervisningen blir för kall och opersonlig, parerar Burns:

- Hellre bara en begåvad och skicklig pedagog på bildrutan än många ointresserade och alltför hastigt utbildade genomsnittslärare i katedern. (sic!)

Burns ryggar inte tillbaka för att ta stjärnkulten till hjälp vid sina planer. Han räknar med att många elever uppmärksamt kommer att följa med berömda vetenskapsmäns föreläsningar på TV-rutan enbart därför att de annars aldrig skulle få se dessa människor, och att det stärker deras självkänsla att få undervisning av en nobelpristagare eller en berömd raketforskare.

Allt detta öppnar oanade perspektiv. Låt oss se hur vårt läroverk kommer att se ut en gång i framtiden!

Signal för morgonbön, nej, morgonsamling. Eleverna samlas i aulan under det sedvanliga tjattret. En högtalarröst förmanar med mild stämma: Tysta, barn, tysta. Förmaningen drunknar i larmet som uppkommer då bekväma biograffåtöljsitsar fälls ned. Belysningen och mumlet dämpas något, då den väldiga TV-rutan (2x5) uppfylls av predikanten Salvén.

- Vi börjar med psalm 470. Och sjung med så gott ni kan.

I skolans teknikerrum läggs en skiva på, och snart dånar inledningsackorden ut i salen genom stereohögtalarnas trattar. Elevernas aktiva insats i sången är lika stor som den alltid har varit sedan 1950-talet, d. v. s. de enda som rör på munnen är en liten samling KGF-are, som tappert trotsar massans likgiltighet.

Predikanten Salvén, som under psalmens gång föregått med gott exempel genom att hålla sin psalmbok öppen och någon gång intresserat blickat ner i den, som såg han den för första gången, slår nu igen den med en demonstrativ smäll, tar av sig glasögonen och låter ett tag blicken visionärt förlora sig bort i TV-kamerans cyklopöga, innan han med en harskling börjar sin utläggning över ämnet "Teknik och religion - går de att förena?"

Ämnet har redan i femtio år mässats för samtliga elever i landets skolor och är nu ett av de mest anlitade sömnpillren.

Morgonsamlingens frist är över, deltagarna strömmar ut. I dörren blinkar den automatiska psalmbokskontrollen. De som till äventyrs har glömt får sin försumlighet inprickad i ett hålkortsregister, där alla deras synder bokförs. (Registret kallas populärt Syndaregistret.)

Och så vidare till klassrummens celler. Lärjungarna stänger in sig, sätter sig tillrätta framför den lilla televisionsskärm, som varje bås har. De vinkar åt kamraterna genom små plexiglasrutor, stora nog att släppa igenom en gnutta naturligt ljus; de grimaserar åt varandra och kastar understundom slängkyssar (samskola sedan länge).

Så vrider skolans framtida rektor, maskinmästare Kundén (mask. mag. f. ö. pop. kallad "Kudde"), huvudkontrollen åt höger för att dagens lektioner automatiskt skall ta sin början. Han vandrar längs de i kollegierummet uppställda elektronhjärnorna som glimmar och blänker av glas och rostfritt stål och kommer osökt att tänka på de mänskliga lärare, som förr i tiden förpestade luften där inne med sina nervösa halsblosscigaretter, - skönt att den tiden är över - de där stackarna hade förresten bara tio miljoner nervceller i sina hjärnor; de här har 100 miljoner i sina...

I latingymnasiets första klass börjar man dagen med romarspråket. För att fånga intresset hos eleverna har man i dag engagerat vokalisten Lis Psalmquist att böja verbet "voco" i fyrafjärdedelstakt. Hon står draperad i toga och mikrofon, klappar hurtigt takten, visslar

obesvärat ett tag för att dölja att hon totalt glömt bort hur andra person pluralis pluskvamperfektum indikativ låter. Pojkarna böjer sig framåt mot TV-rutorna, ytterst intresserade, när Lis tar ett par avancerade dansseg för att markera övergången till passivum.
Andra klassen i realskolan har frågetimme, d.v.s. de får fråga elektronhjärnorna om det är något de inte fattat lektionen innan. Klassen gäspar. Stort. Det är ju inget kul när man inte får se TV. Bara för att visa sig aktiv frågar någon till sist hur mycket klockan är. Elektronhjärnan mottar frågan, registrerar den, centralsystemet finner den för sammanhanget meningslös och radierar ut ett svar:

- Vad är det för ett sabla liv! Är det så ni inte slutar ögonblickligen, så är det jag som kommer ner och tar hand om er. Klart. Slut.

Dödens tystnad inträder och lektionen kan fortsättas ledd av en något överhettad elektronhjärna.

Den för sal fem avdelade ordinarie elektronhjärnan, som snart uppnått pensionsåldern och för tillfället lider av kopplingstrassel, har ersatts av en provrörskandidat. Denne, som är rätt så nyinstallerad och inte riktigt kapabel att klara upp alla hastigt uppkomna situationer, får snart sådana här utrop och frågor slungade rätt upp i mottagardelen:

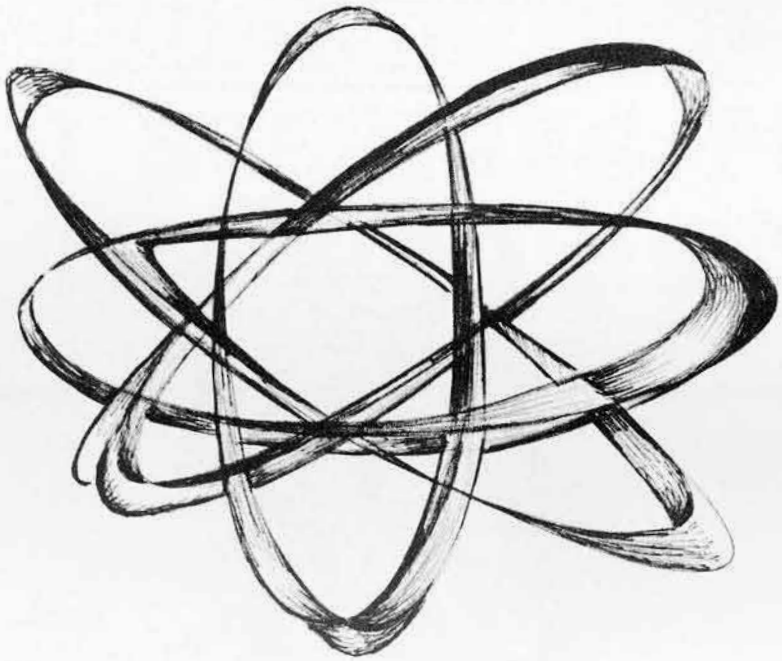

- Äsch! Ett par bytingar vaknar till liv. Apparaten är tydligen på dåligt humör, fint, då kan man gema med den ett slag. Det har hänt att hjärnorna fått sammanbrott. Löjliga frågor fabriceras och ställs på löpande band, vitaliteten och uppfinningsrikedomen är plötsligt enorm. Maskinen börjar att behandla frågorna, men finner efter en stund att tendensen hos dem är negativ och börjar förmana de små fröna att sluta med sina dumma påhitt och i stället ägna sig åt något nyttigare. Här hjälper emellertid inga milda förmaningar och något värre än så kan apparaten inte utföra; konstruktörerna av den har fått stränga order att inte inmontera något litet elektronrör med brutalitet i. Plötsligt uppenbarar sig maskinmästare Kundén, som sett att en av maskinerna svettats visarledes, på TV-skärmarna.

- Kopplar du långsamt, din skrothög? - Du fungerar inte bättre än en transistorradio! - Går du på likström, dönicke? - Skulle du inte fylla en större uppgift som diskmaskin, blötdjur? - Hette din konstruktör Jean Tinguely? Går du alltid på tomgång?

Stackarn, han får sannerligen veta att han fungerar.

Så passerar dagens timmar; de är i framtidens skola lika långa som i 50-talets, än har ingen tidsförkortningsmaskin uppfunnits. Men likafullt blir det tid för frukost. Samtliga skolans elever äter i de på stället belägna matbespisningslokalerna. Där mässar en högtalare med sjungande entonig stämma: - Tysta! annars blir det ingen mat idag... Tysta! ta era frukostpiller, sätt er vid era platser och ät upp dem - tyst! Tysta! Svens-

son vad gör du där - jag registrerade dig nog - det är inte din tur förrän om en halvtimme... Tysta! om det inte blir tyst äter jag upp efterrättspillren själv... Tysta! det kan jag visst det... Tysta! Pettersson, du skall inte ha mer än de andra... Tysta!

Och så något om de allmänna ordningsfrågorna.

Fusk förekommer. Denna för betyget så viktiga form av aktivitet har inga maskiner lyckats eliminera. Tvärtom. Mindre nogräknade affärsmän saluför små s.k. "läxframsägarautomater", en sorts bandinspelare i miniatyr, där svaret på besvärliga frågor spelas in. Om användning av det otillåtna hjälpmedlet konstateras, blir straffet avstängning från all TV-tittning under en veckas tid. Strafformen betraktas allmänt som mycket hård och omänsklig.

Rökning anses vara mindre comme-il-faut både av elever och skolöverstyrelse. Några direkta förbud existerar inte, bruket av tobak tycks inte längre så aktuellt som för bara femtio år sedan, då snuset hade samma ställning som cigaretten har nu. Som stimulantia används i stället syrgas. För en billig penning kan man inhandla en liten syrgastub och så genom ett munstycke inhalera gasen. Syrgassniffning är förbjuden inom läroverket och läroverksområdet, vid färd till och från läroverket, under besök vid annan skola samt vid utfärder, övningar och andra tillfällen, då lärjunge står under läroverkets omedelbara ledning och uppsikt, rektor dock obetaget att vid särskilda tillfällen medgiva undantag härifrån.

Varför inte inse det med en gång: eleverna kommer att ha det lika bistert i framtidens skola som vi har i vår, bara under andra betingelser.

S. R.

DE TANKLÖSA REDAKTÖRERNA av förra årets FOKUS lovade med frejdigt mod en versstump om lektor Karl Eriksson i FOKUS -62. Den nuvarande redaktionen suckar: "Ack, hvi gjorde ni oss detta?" Men vad som lovats, måste hållas, och med en påhittighet som endast kännetecknar tidningsfabrikörer har därför en, i redaktionens tycke, ypperlig strof klippts ur Lundalynnen 1935-1942.

Alltså, så lyder i Q:s namn följande:

Från är Karls vokabulär
från uti jargongen.
Fula ord han kan och svär
ljudligt i salongen.

HD
HELSINGBORGS DAGBLAD

LEDANDE TIDNING
I SVERIGES PORT
MOT KONTINENTEN

---

bäst
I BILD

EXPO
FOTO

HAMLET

av William Shakespeare

I SERIEN FOTOGRAFERADE KLASSIKER

PERSONER:

Claudius, Sven Carlström
Hamlet, Björn Merker
Polonius, Staffan Sommelius
Laertes, Örjan Wikander
Horatio, Staffan Roos
Hamlets faders vålnad,
Dödgrävare, Staffan Sommelius
Gertrud, Anna-Lena Olsson
Ofelia, June Fredriksson
Övriga medverkande: Gertrud Areskoug, Arnulf Merker, Sten Andersson

Foto: Gösta Krook
Regi och bildtext: Staffan Roos

Hamlet - den mano -

depressive prinsen av Danmark - faderlös sedan två månader. Hans mor, drottningen Gertrud, har kort efter sin makes död gift om sig med Hamlets farbror Claudius, numera Danmarks konung.

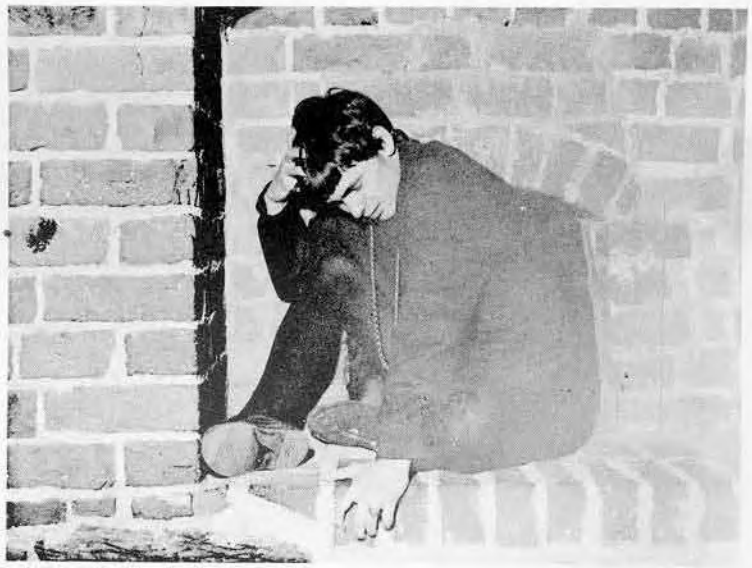

Hamlets avsky för detta blodskamsförhållande är stor. - "Att leva så I äcklig dunst ifrån en sudlad bädd. Dränkt i förruttnelse; att munnas och smekas I sådant smutsigt bo," -

En vålnad uppenbarar sig för Hamlet (-"En salig ande eller avgrundsspöke; Med fläkt från himlen eller helvetsdunst;"-) och vinkar med en elegant ben-rörelse honom till sig.

Horatio - Hamlets bäste vän - försöker hindra prinsen att följa spöket; - "Det manar er till mera avskild plats. Men gå ej med det. Nej för ingen del." - Men Hamlet sliter sig lös, och snart får han höra av vålnaden, som vid närmare påseende visar sig vara hans far, hur skamligt Claudius (specialitet: gifta och förgifta) betett sig. - "Den orm, vars giftstygn tog din faders liv, Bär nu hans krona."-

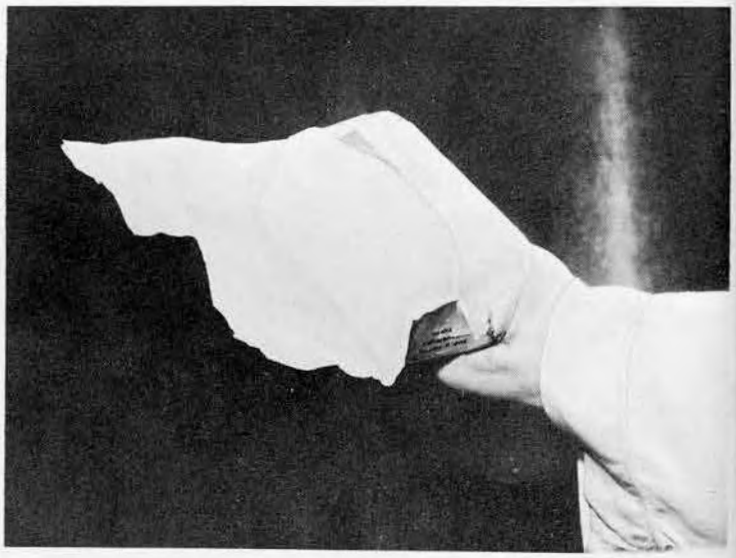

Sannerligen, sannerligen: -"There is something rotten in the state of Denmark."-

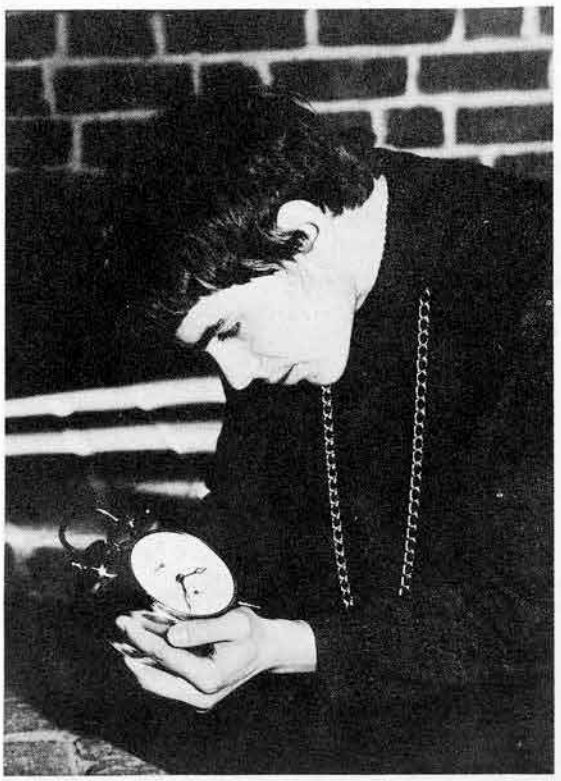

Hamlet lovar sin far att hämnas, men är samtidigt en smula bekymrad för när-var-hur-frågorna. - "Ur led är tiden; ve att jag är den Som föddes att vrida den rätt igen."-

Hamlet återvänder till slottet, där - "kungen håller svir och tar sitt rus Med skålar, skryt och stampdans laget om; Var gång han sköljer ner sin flod av rhenskt, Då skria pukor och trumpeter ut Hans dryckesbragd."-

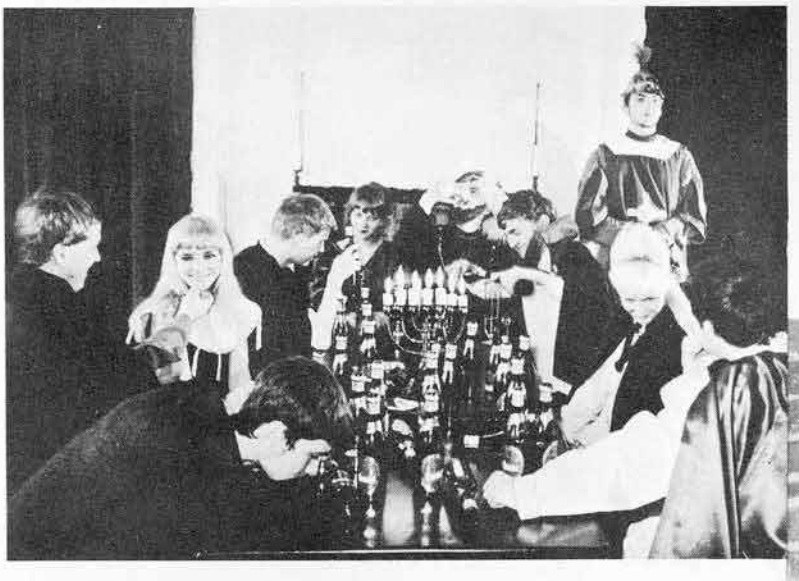

Hamlet går nu helt in för att spela vansinnig; han anser sig därigenom lättare kunna spionera på kungen och lista ut ett lämpligt tillfälle att förpassa honom ur tiden.

Polonius - Ofelias far - tror, yppar han i samtal med kungen och drottningen, att Hamlet är vansinnig av kärlek till Ofelia. Detta kan man utläsa av ett brev författat av danaprinsen till hans älskade: - "Till den himmelska, min själs avgud, den högst förskönade Ofelia. Till hennes härliga, vita barm, detta." - De församlade förfasar sig över de "gemena, dåliga fraserna", men förmodar att prinsen förläst sig på den dåtida succé författaren Sexus Grammaticus.

Men hej vad de bedrog sig angående de unga. Parets kärlek har inte på minsta sätt fullbordats. Den är i stället skör och tunn som en glasruta.

Totalt okunniga om detta förhållande arrangerar trion "kung-dam-knekt" en liten tätatät mellan de tu. På parkett sitter målsmännen och avnjuter föreställningen. Utgången blir en helt annan än de tänkt sig. Hamlet tjurar: - "Gå i kloster. I kloster. Gå; och det fort." - Ofelia, som tydligen gått och inbillat sig saker och ting - typiskt kvinnligt - utbrister med illa dold besvikelse: - "O, vilken ädel ande föll ej här."-
(Sedan det nu konstaterats att prinsen inte lider av kärlek, beslutas det att drottningen i enskilt samtal med sin son skall försöka lura ut vad som egentligen fattas honom. Hamlet, som alldeles glömt bort att hålla sin stora monolog, går nu med suck till verket.)

(Sedan det nu konstaterats att prinsen inte lider av kärlek, beslutas det att drottningen i enskilt samtal med sin son skall försöka lura ut vad som egentligen fattas honom. Hamlet, som alldeles glömt bort att hålla sin stora monolog, går nu med suck till verket.)

- "Att vara

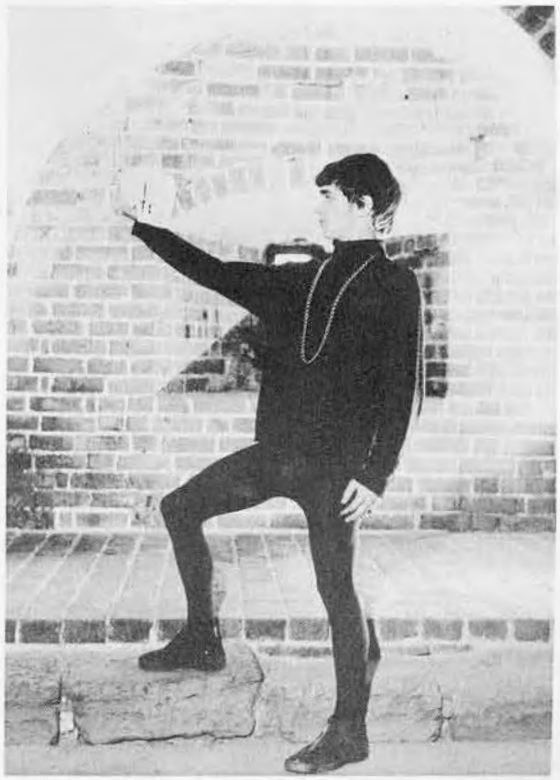

eller icke vara, det är frågan. Månn ädlare att lida och fördraga." -

Väl uppe hos drottningen frågar Hamlet sig: - "Att svara eller inte svara, det är frågan. Månn ädlare att bida, se´n förtala." -

Men innan han riktigt beslutat sig och sålunda fått en syl i vädret, får den bakom ett draperi tjuvlyssnande Polonius en i magen av Hamlet, som tyvärr upptäckt honom. Den stackars mannen utropar följande intelligenta och väl övertänkta mening: - "O, jag är dräpt."-

Kungen läxar upp barnavårdsnämndsfallet Hamlet och som straff för sitt ouppfostrade beteende skickas prinsen till England.

Ofelia har blivit vansinnig av sorgen efter fadern. Hon sjunger sorgsna visor:

- "Jungfru han är död och all
Död för längese´n;
förmodligen för stel och kall
för att gå igen."-

Laertes - Ofelias bror - kommer plötsligt hem. Han har just varit på sällskapsresa i Paris. När han får höra vad som hänt, fadern mördad och systern vansinnig, blir han riktigt arg. -"Jag är ej att gyckla med. Åt helvete med trosskap. Svarta djävlar Ta edern. Nåd och samvet i satans pöl. Trots mot fördömelse. Därhän är jag, Att jag föraktar tid och evighet, Låt komma vad det vill. Hämnd skall jag ha, Hämnd för min far, fullt ut." -

Ofelia begår självmord genom att dränka sig i den lilla ån en bit från slottet trots att vattnet är så kallt.

Hamlet kommer plötsligt hem och inträffar på kyrkogården. En med sitt arbete sysselsatt dödgrävare sjunger: "Femton skovlar på död mans kista, sjung hej och hopp för en skalle med rom. "- Hamlet får syn på ett kranium och frågar vem som hade hand om det, när det begagnades. Dödgrävaren svarar: - "Knäveln ta honom, en så´n tokig kanalje. Den hällde en gång en hel flaska rhenskt över huve´t på mig. Den där skallen, herre, var O´Månssons skalle: kungens hovnarr."

Prinsen mediterar en stund över livets intighet, flyttar sig därefter snabbt åt sidan för att ge plats åt ett begravningståg, som bl.a. visar sig bestå av kung och drottning, Laertes, Horatio plus den döda Ofelia.

Den sistnämnda läggs i graven och Laertes rusar ner i den för att ta farväl. Hamlet, som tycker idén är god, gör sällskap. Emellertid är en grav av normal storlek bara gjord för en person, och denna bör befinna sig helt stilla och till på köpet i vågrätt läge. Tre blir för mycket, och Laertes, som ju förut yttrat sig styggt om Hamlet, kan ej tolerera hans närvaro utan börjar twista med prinsen. Hamlet ber hövligt och med gentlemannamässig behärskning: - "Var snäll, tag fingrarna från strupen fort;" -

Senare smider kungen och Laertes en plan över hur det besvärliga, svårt miljöskadade problembarnet Hamlet bäst skall kunna röjas ur vägen. En fäktningstävlan mellan Laertes och Hamlet skall anordnas. Laertes florett kommer vid denna tävlan att sakna skydd för spetsen och då denna dessutom skall prepareras med ett mördande gift, kommer minsta skråma Hamlet får att vara dödande. Förutom denna spetsfundighet skall kungen för säkerhets skull räcka sin styvson en bägare med förgiftat vin att vederkvicka sig med.

Här synes Laertes under tävlingen svårt anfäktad av Hamlet.

Drottningen dricker Hamlets skål i vin, men tyvärr av den åt Hamlet avsedda drycken, spetsad med arsenik.

Laertes sårar Hamlet, som sedan i stridens hetta får sin värja utbytt mot den han sårats med, och med denna sticker han i sin tur Laertes.

Drottningen segnar ner. Hamlet förstår kungens nidingsdåd och sticker ihjäl honom. Under tiden gör värjspetsgiftet sin plikt, Laertes dör och får snart sällskap av Hamlet.

Horatio: - "Sånt e livet." -

Vårdslöst vräks mitt lilla skepp
mot skär av stormens hårda grepp.
I spillror delas skeppets skrov,
men jag blir räddad - tack och lov.

Oändligt är det grymma hav,
som Gud åt människorna gav.
Beständigt är dock dödens krav:
- Du måste, måste gå i kvav.

I ensamhet jag faror ser
och även om jag Gud tillber
så får jag ej till hopp den tröst,
som hittills saknats i mitt bröst.

Det bor i djupet evighet,
och tydligt märks min maktlöshet.
I mörkret möts min värnlöshet
med dödens beska listighet.

Jag orkar ej att kämpa mer
och tror åt fan min själ jag ger.
- Nå, ge dig då, sjunk till mig ner!
Jag hör hans röst och hör än mer.

I gryningen är allting lugnt,
men jag, jag andas ändå tungt
uppkastad på en öde ö.
Säg, varför fick jag inte dö?

Då krusas lätt av sommarvind
varandets hav och så min kind,
som återfår sin klara glans.
Mitt liv! Mitt liv, som återfanns.

Claes Andersson

Uppfattat och missuppfattat om Ragtime

Ordet ragtime är för de flesta människor ett tämligen diffust begrepp. Det ger en association till pianomusik, och detta är fullkomligt riktigt, men ytterligare funderingar från allmänhetens sida brukar sällan vara med sanningen överensstämmande.

Den som är mera insatt i traditionell jazz erinrar sig kanske, att Buddy Bolden kallade sin orkester "Ragtime Band", och detta och liknande fall har givit upphov till den missföreställningen, att ragtime skulle vara en gren av jazzen. Sanningen är emellertid en helt annan. Möjligen skulle man, kanske väl drastiskt, men dock, kunna säga motsatsen - så till vida nämligen, att New Orleans-jazzen till sina viktigaste källor räknade just de vi nu kallar ragtime. Härav följer, att ragtimen är en företeelse av betydligt högre ålder än jazzen.

Man anser, att det har spelats ragtime i de norra Mississippistaterna ända sedan tiden för det nordamerikanska inbördeskriget. Under 1800-talets fyra sista decennier var denna musikform känd under namnet "jigpiano", och först 1897 fick den sitt nuvarande namn. Man kan härvid jämföra med jazzen, som från sin födelse omkring 1890 även den fick vänta närmare trettio år på sitt namn. Det är helt enkelt denna brist på adekvat benämning, som tvingade Bolden att använda ett egentligen inte helt riktigt namn för sin musik.

Sålunda hade ragtimen redan en lång historia bakom sig, då den vid mitten av 1890-talet fick sitt definitiva genombrott. Tidigare hade musiken främst spritts genom kringvandrande pianister men, liksom senare jazzen, varit huvudsakligen hänvisad till storstädernas nöjeskvarter.

Det största hindret för ragtimen att nå en vidare utbredning tycks ha varit en förbluffande oförmåga hos den tidens musikarrangörer att nedteckna ragtimens ibland ganska komplicerade synkoperingar.

Först under 1890-talet började detta problem så sakta lösas, och i noter från denna tid finner man allt oftare enstaka synkoperade takter, som klart visar att melodierna i fråga verkligen spelats som ragtime. Det första stycke som vad noterna beträffar har tydlig ragtimekaraktär, publicerades emellertid först 1895. Det är Ben Harneys "You've Been a Good Old Wagon But You Done Broke Down".

Samme Ben Harney hör av ytterligare en anledning till de stora i ragtimens historia. Han introducerade nämligen sin hittills för negrer och folk av lägre samhällsklass förbehållna musik i New Yorks vita socitet. Detta skedde 1896, och hans succé härvid lade tillsammans med cakewalk, en dansfluga, som samma år spridde sig med stor hastighet över den amerikanska kontinenten, grunden för ragtimens helt fabulösa popularitet under de närmast följande åren.

De äldre cakewalk-melodierna, varav den mest omtyckta - At a Georgia Camp Meeting av Kerry Mills (1897) - behållit sin popularitet åren igenom, skiljer sig från rags endast därigenom, att de är svagare synkoperade. Mycket snart försvinner emellertid denna skillnad, och melodier som sedan kallas "Cake Walk" är i verkligheten rags.

Jag har redan antytt betydelsen av året 1897. Detta brukar ofta kallas ragtimens födelseår, dels emedan dennas stora popularitet började detta år, och dels emedan den första melodien med namnet "rag" publicerades då. Det var William Krells Mississippi Rag, och den följdes av en alltmer tilltagande ström av rags med mer eller mindre långsökta namn.

Ett tecken på att ragtimen börjat respekteras i högre kretsar är också att 1897 den första läroboken i ragtime-pianospel utkom. Även den var ett verk av Ben Harney. Den följdes av andra, av vilka den mest bekanta är Axel Christensens "Instruction Book for Rag Time Piano Playing", som utkom i nya upplagor under nästan varje år av 1900-talets första decennium.

Man bör lägga märke till att, trots att ragtimen egentligen är skapad av negrer, såväl Ben Harney och William Krell som Axel Christensen var vita. Detta beror främst på negrernas svårighet att få sina kompositioner publicerade, något som dock ganska snart blev bättre. Redan i december 1897, endast nio månader efter Mississippi Rag, utkom för första gången en rag skriven av en neger, Tom Turpins Harlem Rag.

Ragtimens popularitet var i ständigt tilltagande under 1900-talets början. En viss föreställning om dess omfattning får man kanske av det förhållandet, att noterna till Scott Joplins Maple Leaf Rag såldes i flera hundra tusen exemplar fram till 1910. (Detta stycke

kommer jag längre fram att använda som musik-exempel p.g.a. såväl dess höga musikaliska standard som det faktum, att det är den enda klassiska rag, som numera är känd i vidare kretsar). Framemot 1910 började en avmattning för den äkta ragtimen att inträda. Tin Pan Alley hade insett ragtimens ekonomiska möjligheter och började i allt högre grad fylla marknaden med mer eller mindre undermålig pseudoragtime. Sitt allvarligaste slag fick den äkta och allvarligt menade ragtimen år 1911 genom Alexander's Ragtime Band. Sedan dess har denna Irvin Berlins högst mediokra musikaliska skapelse helt identifierats med ragtime och försvårat förståelsen av det som verkligen är av värde. År 1917 kom så dödsstöten genom jazzens intåg på nöjesarenan.

Jag har redan nämnt namnet på den, som utan jämförelse är den störste i ragtimens historia, Scott Joplin. Född i Texarkana i nordöstra Texas 1868, begav han sig efter en gedigen pianoutbildning i klassisk musik ut som vandrande pianist. Under tolv år genomströvade han på detta sätt de norra Mississippistaterna - spelade bl.a. på världsutställningen i Chikago 1893 - tills han 1894 slog sig ned i Sedalia, en liten stad c:a 25 mil väster om St. Louis.

Under sin tid där publicerade Joplin sina två första och kanske bäst kända rags - Original Rags och Maple Leaf Rag (båda 1899).

Scott Joplin in 1904

Sedermera bosatte han sig i St. Louis och Chikago, men slog sig 1911 slutgiltigt ned i New York, där han avled den 1 april 1917, efter att ha tillbringat det sista halvåret av sitt liv på sinnessjukhus.

I St. Louis kom Joplin i kontakt med ragtimens s.k. St. Louis-skola, vars musik karaktäriseras av enkla harmonier och en under 1900-talets första år alltmer forcerad hastighet, en tendens som väl bevisar pianistens fingerfärdighet men förstör den klara melodiska linje, som tidigare allmänt karaktäriserat ragtimen och även fullföljdes av Joplin och andra in i det sista. Från denna olyckliga utveckling härrör sig den vanliga missuppfattningen att ragtime skall spelas hastigt. Att som t.ex. Yerba Buena Jazz Band i omättlig hastighet massakrera ett stycke som Maple Leaf Rag är en ren förolämpning mot dess kompositör. Dock har St. Louis-skolan otvivelaktigt skapat många rags av synnerligen hög kvalitet. Speciellt gäller detta Tom Million Turpin, ägaren till Rosebud Café, där ragtimepianisterna i St. Louis brukade samlas och utbyta idéer. Hans Harlem Rag är som tidigare nämnts det första av en neger publicerade ragtimenumret, och med honom dog definitivt ragtimen i St. Louis, den stad som framför andra kunde kalla sig ragtimens huvudstad.

För Joplins del kom kontakten med St. Louis-skolan att få vittgående konsekvenser. St. Louis-borna, som alltså vants vid höga hastigheter, drog av Joplins mera sansade spelsätt den helt felaktiga slutsatsen, att han inte kunde spela fortare, och p.g.a. denna brist på uppskattning slutade Joplin spela ute och sysselsatte sig hädanefter endast med pianolektioner och komponerande. Han försökte härvid kompensera St. Louis-pianisternas hastighet, som han ingalunda ville efterlikna, med alltmer komplexa harmonier. Kompositioner som t.ex. Weeping Willow Rag (1903), Euphonic Sounds (1909) och Magnetic Rag (1914) antyder här en musikalisk utveckling, om vars slutliga möjligheter vi inte mycket kan säga, då den avbröts genom Joplins på 1910-talet begynnande sinnessjukdom, och då ingen var kapabel att gripa in där han slutat.

Likväl hade Joplin flera mycket framstående lärjungar, vilka först skapade sig en stil, som ganska noga överensstämde med lärofädernas tidigare produktion, men sedan med denna som grund gick sin egen väg. Arthur Marshall (kompositören till Kinklets) och Scott Hayden åtnjöt en längre tid personligen pianoundervisning av Joplin, men två andra har nått större ryktbarhet och räknas tillsammans med Joplin själv som "de tre stora". James Scott har skrivit stycken som Climax Rag (1914) och Grace and Beauty (1909), medan Joseph Lamb är en av de mycket få vita, som lyckats skriva helt negroida rags. Han lyckades så väl, att han länge allmänt antogs vara neger. Det fanns t.o.m. ett rykte som sade, att Joseph Lamb skulle vara en pseudonym för Joplin. Efter långa efterforskningar lyckades man under 1940-talet finna honom i Brooklyn, där han levt okänd för världen sedan 1911. Han dog först 1960 vid 73 års ålder.

Många fler kompositörer förtjänar väl ett omnämnande - t.ex. Artie Matthews, som faktiskt är mera känd för en blues, Weary Blues (1914), än för sina egentligen viktigaste verk, Pastime

Rags No. 1-5. Han, liksom de mest framstående kompositörerna, var neger, men bland dem som kommer i klassen närmast därefter finns många vita. Henry Lodges Temptation Rag, Russel Robinsons That Eccentric Rag, George Botsfords Black and White Rag, May Aufderheides Thriller Rag och många andra spelas fortfarande ofta av traditionella jazzband.

Vid diskussion om ragtimens ursprung har man alltför sällan tagit hänsyn till att vi här ingalunda har att göra med ett problem, utan tvärtom flera olika. Allt som är typiskt och väsentligt för en musikart kan naturligtvis inte väntas härstamma från ett och samma håll.

En ny musikform uppstår ju just därigenom, att drag från skilda håll förenas till en enhet. För ragtimens vidkommande har vi väl främst tre huvudlinjer att följa: 1. Melodi och harmoni hos enskilda teman. 2. Formen, dvs. dessa temans sammanfogande till ett helt musikstycke. 3. Synkoperingen.

Melodiskt och harmoniskt utgör ragtimen egentligen ingenting nytt. Här bygger den bara vidare på 1800-talets amerikanska populärmusik av huvudsakligen västerländsk karaktär (fr.o.m. seklets mitt gör sig dock negroida inslag alltmer gällande). Jag kan här nämna Stephen Fosters än i dag synnerligen omtyckta ballader, i synnerhet de av mera negroid karaktär, såsom t.ex. Camptown Races (1850), och de s.k. coon songs (coon=neger), populära främst genom minstrel shows, ett slags vaudevilleteater, som huvudsakligen ägnades åt drift med negrerna och deras likställighetskrav. Den nu kanske bäst bekanta av dessa coon songs är Zip Coon, som var landsplåga anno 1834, och nu är mera känd under namnet Turkey in the Straw.

Till sin form är coon songs synnerligen enkla. De har normalt bara ett tema, dock ganska ofta följt av en refräng. Denna vistyp lever kvar genom ragtimeeran i de s.k. ragtime songs. Mera typiska representanter för ragtimen är dock "rags" pianostycken utan text, och detta har en helt annan form. De har fyra 16-takters teman i följande ordning:

A,A - B,B - C,C - D,D

Ofta återupprepas A-temat en gång före C-temat:

A,A - B,B - A - C,C - D,D

Så är t.ex. Maple Leaf Rag uppbyggd.

Enklare rags består av bara tre teman. Hos dem behålles likväl den ovan nämnda formen, på det sättet att D-temat får bestå av en upprepning av A- eller B-temat.

Man ser av detta, att vart och ett av melodiens fyra teman tillmätes lika betydelse, i motsats till förhållandet inom jazzen, som i en helt annan omfattning än ragtime bygger på improvisation och följaktligen måste lägga tyngdpunkten på ett bestämt tema, oftast det sista. I en klassisk rag spelas varje tema i princip två gånger och utförandet av dessa båda korus är nära nog identiskt. Man kan inte nog understryka, att ragtimen i dess egenskap av komponerad och inte improviserad musik snarare överensstämmer med seriös musik än med jazz. I detta sammanhang kan man jämföra Jelly Roll Mortons yttrande, att han aldrig två gånger spelat en melodi likadant, med Scott Joplins livslånga strävan att få sina kompositioner räknade till den klassiska seriösa musiken. Denna Joplins fruktlösa strävan förmådde honom bl.a. att skriva två ragtimeoperor, varav den äldre, A Guest of Honor, gått förlorad, medan den senare, Treemonisha, publicerades år 1911 och gavs i en föreställning, bekostad av Joplin själv, fyra år senare.

Vad beträffar ursprunget till pianoragtimens form, har olika teorier lagts fram. Några har påpekat likheten med kadriljen, som även den har flera teman, och andra har jämfört A-tematsupprepande med det klassiska rondot. Mest fog för sig har nog ändå den teori, som sammanställer ragtimen med marschen. Liksom marschen börjar nämligen en rag med två teman i samma tonart, följda av en trio på subdominantens tonart. Här har sedan ragtimen lagt till ytterligare ett tema. Själva termen "trio" för en rag's tredje tema är övertagen från marschen. Samma ursprung har troligen även den något förbluffande seden att notera ragtime i 2/4-takt, trots att den verkligen spelas i tydlig 4/4-takt.

Från marchen stammar väl även det flitiga användandet av b-tonarter, speciellt Ass, i ragtimekompositioner. Sålunda går Joplins äldsta kompositioner i Ass (med trion i Dess). Senare överger Joplin visserligen denna tonart, men den övertags av hans lärjungar, speciellt av James Scott.

Det för all ragtime specifika och utmärkande är emellertid varken melodi, harmoni eller form, utan den starka synkoperingen. Att en melodi kallas "ragged" innebär just att den är synkoperad. (En av teorierna beträffande den synnerligen osäkra etymologien av ordet ragtime sammanför det med det ord "rag", som betyder trasa. Sålunda skulle "ragged music" betyda söndertrasad musik, något som mycket väl ur konventionell synpunkt kan sägas om ragtimen med dess starka synkopering). Synkopering, dvs. placerandet av accenter på normalt obetonade taktslag, är i och för sig ingenting uppseendeväckande, utan har länge förekommit i västerländsk seriös musik. Det revolutionerande nya, som gjorde det möjligt för ragtimen att ta Amerika med storm, var den ovanliga användningen av denna synkopering. Medan den tidigare varit en relativt sällsynt företeelse och bara förekommit i någon takt här och någon där, blir den i ragtime det normala i Maple Leaf Rag förekommer t.ex. bara ett tiotal helt osynkoperade takter. Tidigare hade pianosynkoperingar dessutom varit gemensamma för bas och diskant. I ragtimen framtvingas en speciell spänning genom att de flitiga diskantsynkoperingarna saknar motsvarighet i basen, som i stället spelas helt jämnt - fyra slag i takten. Som ex. härpå ger jag här nedan början på Maple Leaf Rags andra tema:

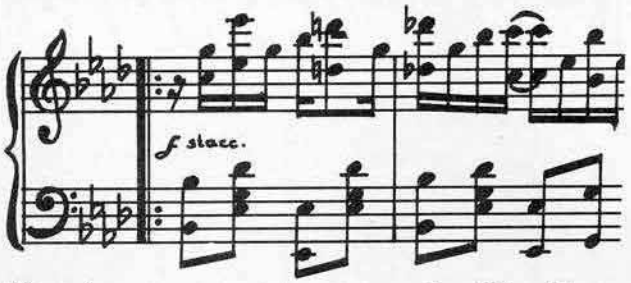

Efter jazzens genombrott var den äkta klassiska ragtimen glömd i närmare trettio år, tills Roy Carew och Don Fowler i en rad artiklar i tidskriften The Record Changer hösten 1944 fäste uppmärksamheten på den, som de kallade "the overlooked genius", Scott Joplin. Sedan dess har intresset för klassisk ragtime ständigt ökat. 1950 utkom en bok, som är helt oumbärlig för kunskap om ragtimens historia - They All Played Ragtime av Rudi Blesh och Harriet Janis. Författarna var högsta chefer för skivbolaget Circle Records, som under 40-talet utgav några ragtime-pianorullar på skiva. Under 50-talet har skivbolaget Riverside givit ut ett ytterligare antal ragtimerullar på LP-skivor. Således är möjligheterna nu större än någonsin förr att bli bekant med den musik, som betytt mer än någon annan för jazzens tillkomst.

Örjan Wikander

GORTHONS REDERIER

Faster Fannys Frågespalt

Kära Faster Fanny! det är så svårt att hitta på något att skriva på sjukintygen. "Förkylning" och "magont" är så vanliga svepskäl, tycker jag.

"Ofta dålig (i skolan)"

Kära "Ofta dålig"! Härnedan följer några lämpliga sjukintygssjukdomar: Ont i tolvskillingstarmen, Dålighet, Mässing, Hjärtstencilier, Förlossning, Sveda i tamburinen, Brott i förmaket, Malaria, Dipsomani, Kulsot, Utsot.

Faster Fanny

Man läser så ofta i tidningarnas insändarspalter om FF-skivor. Jag undrar, vad betyder egentligen det där "FF"?

"Föräldralös"

Kära "Föräldralös"! Det är väl inte så svårt att räkna ut.

F.F.

På sista engelskstilen översatte jag ordet "book-maker" med "författare". Jag fick tre poäng för det. Varför?

"Tragedi i skrivsalen"

Kära "Tragedi"! De där tre poängen: var de inte pluspoäng?

Faster Fanny

Vi skulle gärna vilja skriva något riktigt styggt och elakt i flickläroverkets skoltidning "Raggsockan" om gosslläroverkets "Fokus". Snälla Faster Fanny ge oss ett tips. Vi har nämligen inte så mycket idéer och uppslag som gossarna.

"Ansvariga mutgivare av ansvarig utgivare"

Kära flickor!

Var inte ledsna för ni inte är i stånd att hitta på något klyftigt. Det har nämligen ingen redaktion av er tidning lyckats med hittills. Härnedan följer därför det lilla guldkornet ni bad om:

FOKUS är ett rysligt blad,
slipper man det, är man glad.
Tag i stället "Sockan" vår,
och trä över dina tår.

Vänligen
Faster Fanny

Adjunkterna i korus: Nej, låt mig öppna, fru Rydelius!

SVENSKA LIV • HANSA försäkrar allt och alla

VAD FADERULLAN ÄR EGENTLIGEN

THE 2 "FIASCOS"?

Sedan länge har vår skola, ja, hela vår stad, genljudit av förbittrade och förgrymmade utbrott i stil med ovanstående. "The 2 Fiascos" möter oss vart vi ser, på anslagstavlor, i spårvagnar, på sandwichmen, i Radio Mercur, på Mols & Nya Systemaktiebolaget. Det kan inte därför näppeligen inte knappast anses icke oberättigat, att den stora allmänheten nu äntligen får sin nyfikenhet stillad och upplyses om den underbart fascinerande verkligheten bakom begreppet "The 2 Fiascos".

Hot-duon "The 2 Fiascos" är inte någon ny skapelse. Redan 1818 utbröt revolution i Frankrike. På barrikaderna förblödde landets unge män, nödens och pestens fasor spred sig över landet, kvinnor och barn svalt, frös och mådde illa, och en rysk magiker hade förgiftat alla landets kor. Vem kunde väl i denna svåra stund ana att 110 år senare "The 2 Fiascos" skulle bildas om bara två år? Va? Så skedde emellertid inte heller. Först 1961 lades grunden till den nya era inom Sveriges musikliv som symboliseras av begreppet "The 2 Fiascos".

De båda talangfulla musikkonstnärer, som utgör "The 2 Fiascos" är båda två sedan länge välkända bland den kulturellt inriktade allmänheten. Både Blom, som är enbent, dock endast å ena benet, och Blom, den senare också enbent, ehuru tvärtom å andra benet, har, förutom att de framträtt som två av Burkarna i "Burkens Burkar", under ledning av Burken Burke (tvåbent å båda benen), även framträtt som två av Turken Turkes Turkar i "Turkens Turkar" varvid de båda fenomenbaddarna givetvis gjort stor succé, båda 2. Dessutom har de båda succé-bohemerna framträtt i den bejublade och utskrattade sketchen "Helan och Trettisjuan" i Dnjepropetrovsk på Hven.

Så gott som i stort sett största delen av sin framgång kan Blom, som innehar rekordet i att öppna ölflaskor, & Blom, som tvärtom innehar rekordet i öldrickning, tacka- förutom sina i alla avseenden fulländade utseenden (spec. Blom) - sina hart när otroliga insikter i enterträning.

Sålunda behärskar t.ex. Blom samtliga förekommande och två icke förekommande (lygophon och ess-dalkett) instrument. Blom däremot, som är vansinnig, är mest berömd för att ha lärt S. Lohmander steppa. Dessutom är han identisk med den Jelly-Rock Ferdinand, som höll på att spoliera "Hot" -Emil Davis odödliga 1924-session genom att mata Pedro - banjoisten "Jingle Bell" Coltrams människoätande växt - med banjoisten "Baby-face" Capones tama alligator.

Fenomenduons repertoar kan inte utan fog räknas som samtidens mest differentierade. Som några exempel kan man nämna Kära Mor, Happy Birthday to You, Helan Går, C-jam Blues och Stravinskijs Våroffer. Varje nummer ges i ett mycket originellt utförande - här skall bara nämnas avslutningsnumret Helan Går som utföres med råsupande på scenen, raglande samt okvädande av publiken m.m.

Huvuddelen av sin inspiration hämtar Blom, som uppfann vitsen om sexualdåren och misstävlingen, huvudsakligast från Gene Krupa, Arne Olsson, Sonny Liston och Dizzy Lomax. Blom däremot, som är stendöv och kanske hemligt förlovad med Sophia Loren, är också en musiker i den äkta hot-traditionen och hämtar mycket från Jelly-Roll Mason, vilken påstås ha skänkt Blom - f.ö. gammal tyngdlyftare - en pianotangent på vilken Jelly-Roll skall ha skrivit Bloms namn - Blom - på.

Orkestern matchas av den danske demonpromotorn K. Mathiasen som har lyckats få sina skyddslingar engagerade på Kiviks marknad i sommar, där vi alltså kommer att finna "The 2 Fiascos" som ballongsvindlare. "Men", säger hr Mathiasen, "jeg skal snart nok faa dem over til Perry Como Show."

Låt oss till slut få ge uttryck för vår och kanske inte bara för vår utan fastmera kanske i stället - ehuru troligen tvärtom - det faktum som säkerligen å andra sidan egentligen innebär ett motsatt förhållande vilket tvärtom... Kort sagt: ett fyrfaldigt leve för "The 2 Fiascos"! Dem leve! Hurra! Hurra! Hurra! Hurra! (hurra?)

av
"The 2 Fiascos" för komikens höjande.

Siffes
bakar bättre

i tid & otid
Heidnes
UR

WHISKYFLASKORNA

Jag har tolv flaskor whisky i min källare, men då min hustru ej kan tåla mitt innehav av sprit, har hon bett mig kasta ut alltsammans i vasken. Som jag inte vågar säga mot henne, börjar jag det vanskliga arbetet sålunda:

Jag drar upp proppen ur den första flaskan och häller innehållet i vasken med undantag av ett glas, som jag dricker ur. Så drar jag proppen ur den andra flaskan, häller ut innehållet i vasken med undantag av ett glas, som jag också dricker ur. Jag drar nu upp proppen ur den tredje flaskan, häller även ut innehållet i vasken med undantag av ett glas, som jag likaledes dricker ur.

Så drar jag ur den fjärde vasken, häller flaskan i glaset, som jag nu dricker. Jag drar upp vasken ur nästa glas, häller proppen i glaset och dricker ur flaskan. Så drar jag proppen ur halsen, häller vasken i flaskan, sätter proppen i flaskan med glaset och häller whiskyn på flaskan.

Då alla flaskorna äro tömda, stöder jag huset med ena handen under det jag räknar flaskorna, proppar och glas med den andra. Det blir precis 29. För att vara riktigt säker på min sak, räknar jag det en gång till. Den här gången blir det 74. Då huset passerar förbi, räknar jag det hela om igen och slutligen alla husen, flaskorna och vaskarna med undantag av en propp, som jag häller i huset och dricker.

U. -L. -P.

OORDNINGSTAL

ENLIGT
TVÅLIGT
TREVLIGT
FYLLIGT
HEMLIGT
SEXIGT
SJUKLIGT
RÅTTLIK
NYLIGEN
TENNSOLDAT

Vi tonåringar

är överens om att Mingerts är rätta affären för oss. Dom vet precis vilka färger och modeller vi gillar.

KAPPOR — JACKOR — KJOLAR
LANGBYXOR — BLUSAR m. m.

Södra Storgatan 39, tel. 194 20

GOSS - FLICK - BABYAVDELNING
Bergaliden 5

Nyheter för säsongen inkommer dagligen.

Filialen i Ängelholm, — Storgatan 62 — Tel. 145 00

Mingerts

Hajar och småfisk

Smygande steg höres utanför klassrummets dörr,
det är razzia på skolan, det var det ej förr..
Tre minuter har gått! Nåde den som är sen!
Utanför rytes en order, och så ännu en,
så är det tyst, ett ögonblick blott,
att vara inne på rasten är mot skolstadgan brott.

Nyckelrassel - och lärarn i dörren står
och antecknar så många han nånsin förmår.
"Vi är ordningsmän", protesterar ett dussintal,
men huvudjägare har inga samvetskval.
Kapet på rasten blev ganska stort
och lärarn är nöjd, en god gärning han gjort.

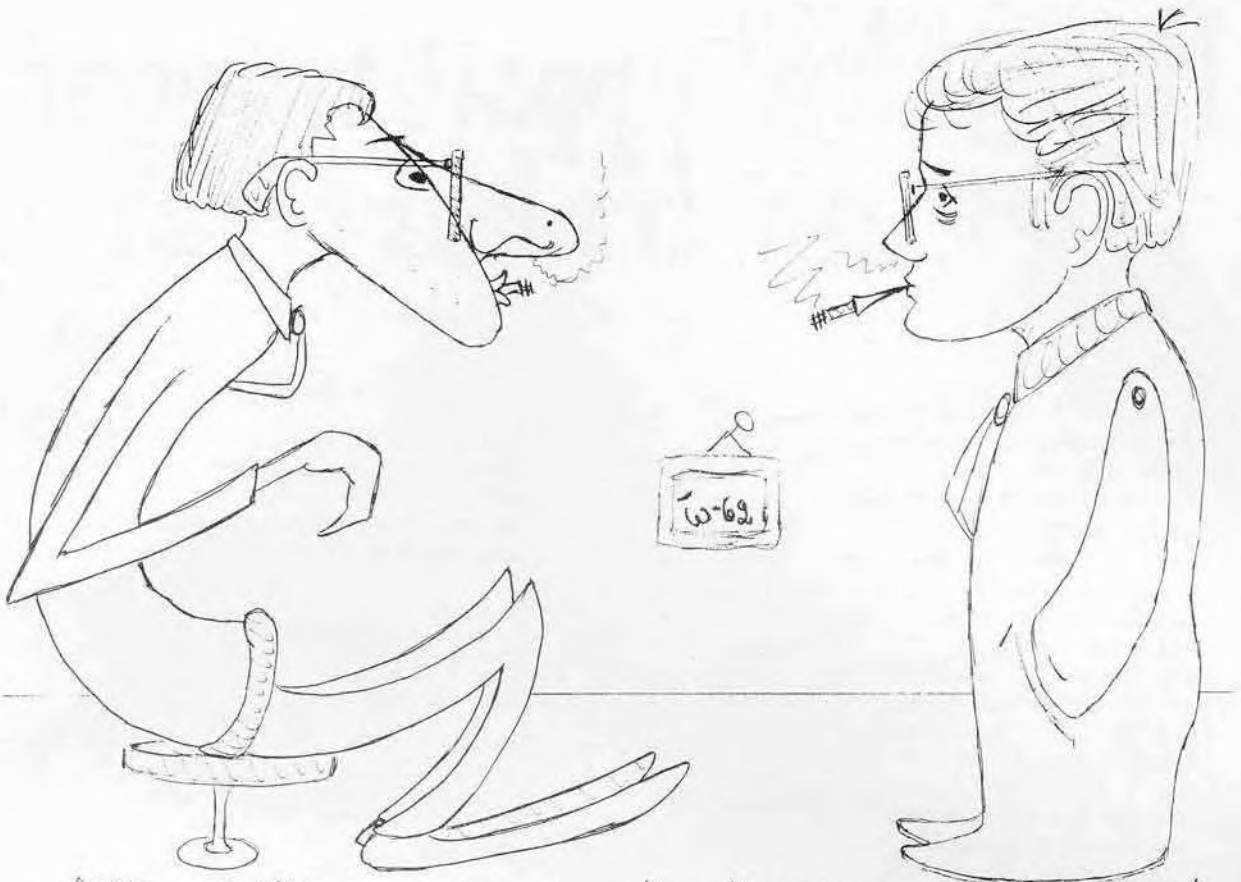

Gör som FOKUS...

...anlita np·VERKEN AB HÄLSINGBORG

Odengatan 7
Tel. 61288

då det gäller trycksaker

Poetiska uppstötningar för en frukostrast

TRAGULA

Lägg märke till stadens
dova dån
Och hör jätten som arbetar
under gatan
med sin pulserande slägga

Strikta stenfasader
och räta linjer
en kvadratisk hånfullhet
riktad mot den spontana mjukheten
Ett vapen av geometrisk typ
men tveeggat.

Betongen och de trygga
stålkonstruktionerna
fångar dig
transformerar dig till
pressvecksvarelse
åtskilliga dimensioner mindre.

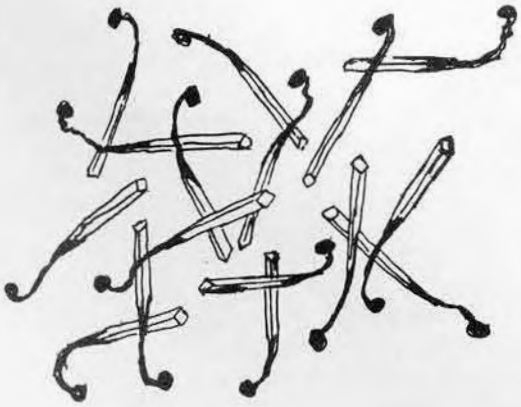

PASSAGE

En glödande, livröd järnklump
släpptes ner i ett blanksvart vatten;
ett fräsande och lite rök
en strimma
och vattnet järnet slök;
det blev skrumpet och svart som natten.

MORGON

Genom årmiljoners
förvridna skelett
skymtade åter en dag
En dag där ingenting nytt hade skett
och ondskan var människans lag.

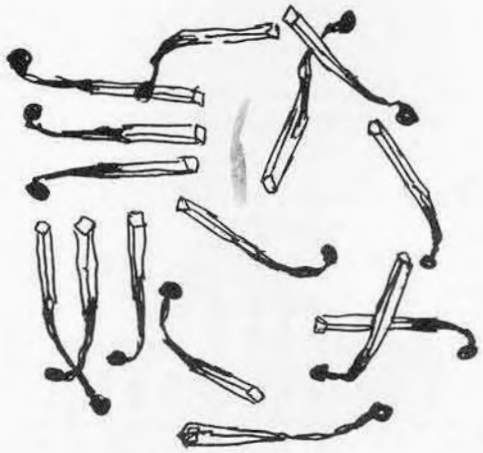

INTERPELLATION

Efter den mördande vita explosionen:
en stympad arm
fingrarnas krampaktiga ryckningar
och det tjocka, mörka blodet
som väller fram

Den skarpa lukten av svett kött
vet att berätta sanningen
om förvridna kroppar
och groteska ansikten

De övergivna skriken
i sönderslitna strupar
och blickens brustna vädjan:
- Varför just jag?

TRÖST

Vi moraliserar och ackorderar
om andras heder
och deras seder
vi förfasar oss och orerar
om det skandalösa och kopiösa
i oäkta barn,
dess föräldrar är skarn
och blir i kvarteret famösa.

Se där, vilka falska typer vi är
för tänk ett tag
på att du och jag
innerst är lika som bär.

SITUATION

En människa
utslängd på havet
piskad av ordens makt;
darrande, kvalfyllda känslor
djupt nere i hjärnans schakt

NOCTURNE

Vad fasen tjänar det till att kämpa,
har du någonsin sett att det lyckas?
- men det är väl kanske en krämpa
av pessimistisk art kan det tyckas.

Min livssyn leder till komplikationer
ger varken vetande eller miljoner.
Skall jag bjuda upp mammon till sista
valsen,
eller är det bäst med ett rep om
halsen?

SKRYTBUBBLAN

Från djupet en jättestor bubbelton
dansa upp i en våldsam vals;
den steg och steg
men i ytans zon
vad blev kvar?
- jo, ingenting alls.

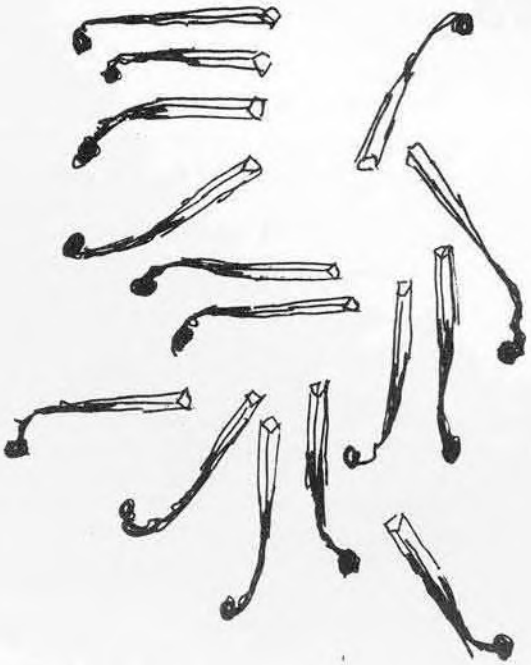

SAMMANFATTNING

rovdjursmat åt de hungriga kaninerna
skrattspegelsymfonin gnisslar
Skratta!
skratta ditt hackiga startmotorskratt
hjula över madrasser av vällust

figuration
i en hoppande, grå stumfilm
skådespelare med hård,
stelnad sminkning
pajkastning och sentimentalitet

navet har rostat
och ekrarna spretar brutet mot skyn,
de förkromade delarna
har mist sin glans

sr

DJUPSINNLIG ANALYS av Esaias "Esse" Tegners dikt KYSSARNA

För hvar enda vers, jag gör
lofvar du en kyss mig giva;
arket fullt jag borde skrifva,
mindre har jag skrivit för.
Men man måste hålla måtta,
jag med vers, med kyssar du.
Låt mig räkna: der är sju!
en dertill, det gör mig åtta.

Numro åtta är fatal,
Greklands sångmör voro nio
och en svensk dertill gör tio.
Elfva var apostlars tal
ty jag räknar icke Judas
honom, som i vänners lag
kysste falskt; det gör ej jag,
helst när vackra läppar bjudas.

Huru står min räkning här?
Aderton; det är dock något.
Nitton - rimmet gör besvär,
derföre jag fyller tjoget.
Strofen är ej full som jag,
in i hamnen vill jag styra,
derföre till godo tag
denna gång med tjugufyra!

ESAIAS TEGNÉR

Man märker redan i första strofen att Tegnér vid den tiden (omkr. 1805) var en fattig man och tydligen honorerades med usla summor för sina alster: "lofvar du en kyss mig giva - mindre har jag skrivit för".

Därför faller det sig naturligt att han måste "hålla måtta" (femte versen, första strofen) även om det mest är för att "återhållsamheten" måtte rimma med "åtta" i nionde versen. Men vi ser, att det trots allt inte är så mycket bevänt med måttan, karaktären är inte vad den borde vara, för redan i andra strofens första vers "numro åtta är fatal", tar han tillbaka.

"Greklands sångmör voro nio, och en svensk därtill gör tio." Typisk skrytanka i Expressen-stil; Tegnér hade även han sina mörka stunder (läs sportjournalistfrossa. (Ha, nu vet vi förresten vem Torsten Tegnér fått sina anlag från.)

Vi märker T:s starka känsla för rätt och orätt, hur han kraftigt fördömer Judas, som "i vänners lag kysste falskt", och hur han ivrigt framhåller sina egna goda egenskaper, "det gör ej jag". Hur han kysste när han inte befann sig "i vänners lag", härom meddelas intet.

"Huru står min räkning här?" Nu återkommer hans ekonomiska bekymmer; skall han behöva diska av notan igen?

"Aderton; det är dock något." Ja, det är det (tre sexor). "Nittonrimmet gör sig besvär." Tacka för det, femte versen talar ju om att "Strofen är ej full som jag".

Miljön får man på en gång, när man läser "in i hamnen vill jag styra." Är inte denna dikt en förtjusande bild från en danmarksresa tur och retur? Resten är nu inte alls svår att förstå: "derföre till godo tag denna gång med tjugufyra." Realaren räknar med ett enkelt handgrepp ut på sin räknesticka, att nu är Tegnér uppe i fyra sexor. Undertecknad undrar stilla varför inte dikten kallades "Snapsarna", en mera adekvat benämning...

S. R.

Analys och studie av teoretiska och praktiska skönhetsvärden i folkvisan

HELAN GÅR

Helan går - redan i första raden anslås motivet med en djärvhet som är homerisk. Hon går - vart? Därom veta vi människobarn intet. Men för vår inre syn kunna vi se henne: den trygga Östgötasädes, den övermodiga Överste eller den jungfruliga Renet, alla gå de, stumma skrida de, en efter en. Varför gå de, varför lämna de så den åldrige drinkaren åt förtvivlan och hårvatten, varför överge den svenska ungdomen som så väl behöver dem? Vilken upprörande brist på beredskapsanda. O denna onda värld! Men hör - i fjärran klingar en hoppfull kör, av poeten mästerligt återgiven: sjung hoppfallerallalalala. Denna rad för osökt i tankarna den berömda scen hos Dante, där han i en högre värld får återse den Beatrice som så grymt rycktes ifrån honom. Det synes mig som om man här tvingas förutsätta en otvetydig påverkan från den stora florentinaren; vår dikt skulle då kunna tidfästas till minst c:a 1321 post quem, liksom mycket talar för att den nedskrivits i en öländsk klosterkällare (jfr. min studie: Dante och pater Benedictus Oleandus, act.soc. Reg.imp.Univ. Scient. Histor. Archeol., nov.Ser.Fasc.X, T.7, No 48, 3 gulden, häftad, jämte berömmande recension över densamma i Dante Jahrbuch 1937) Liksom Beatrice för Dantes, skönjes alltså åter helan för vår syn. Hon har ångrat sig. Världen börjar åter blomma, allt är ljust och fagert, den minsta fågel sjunger hopp från lövad gren och jomfrurna går i dansen.

EKHOLM & NILSSON AB

Rörledningsfirma

VVS INSTALLATIONER

PLANTERINGSVÄGEN 121

tel. 14012 — 37090

20 år

är det sedan FOKUS kom ut för första gången. I december 1942 kunde skolans elever förtjust bläddra i de tjugo sidor den alldeles egna tidningen bestod av. FOKUS hade då samma format som detta årets och kostade 35 öre d.v.s. lika mycket som nu med beaktande av penningsvärdets försämring.

Innehållet var som sig bör blandat: ett företal med många bisatser av förre rektor Swenne, idrottskrönika - redan då var läroverket något att räkna i idrottsligt hänseende; läsaren erbjöds mer eller mindre roliga kåserier; en recension av den då nyutkomna "Fem kornbröd och två fiskar" (av Hjalmar Gullberg) förnöjde liksom en dikt om Staden med stort S och annat av seriösare och lättare natur.

Vad har då hänt med FOKUS under tjugo år? Ja, något som inte hänt utan stannat kvar under alla åren ända tills nu är det tecknade utförande av namnet som prytt varje omslag. I år har det fått ge vika för en mera stramt hållen stiltext. Redaktörerna av förra årets FOKUS skrev om sitt verk att "Detta nummer utgör länken mellan de gamla årgångarna och FOKUS under sextiotalet". Detta nummer är alltså en typisk sextiotals-FOKUS med allt vad det innebär av uppbrott från det gamla.

I övrigt kan man säga att tidningen under de sista åren blivit större och fått ett betydligt mera påkostat utförande. Detta har emellertid haft till följd att bara ett nummer per läsår utgives, till skillnad mot exempelvis fyrtiotalet då två eller tre nummer gick ur pressarna under höst- och vårterminen.

FOKUS har alltid hållit sin fana högt utom under det slöa femtiotalet, då tidningen klädes i svepning och lades i graven. Skendöden, som det här måste ha varit frågan om, varade emellertid bara några år, sedan lades åter teckningslistor ut i klassrummen.

Skall man jämföra tidningen med skoltidningsgrannar runtom i staden, får man säga att även i detta fall fanan har vajat högt, för att inte säga högst. Detta kan till någon del bero på att innehållet i de olika numren alltid hållit en viss klass utan alltför stora övertramp, något som annars omöjliggjort åtskilliga skoltidningars existens. Å andra sidan har heller aldrig munkavle anbringats på så sätt att tidningen blivit menlös och intetsägande, något som, om inte utplånat, så åtminstone skadat kolleger i läsekretsens ögon.

Varför inte 20 år till?

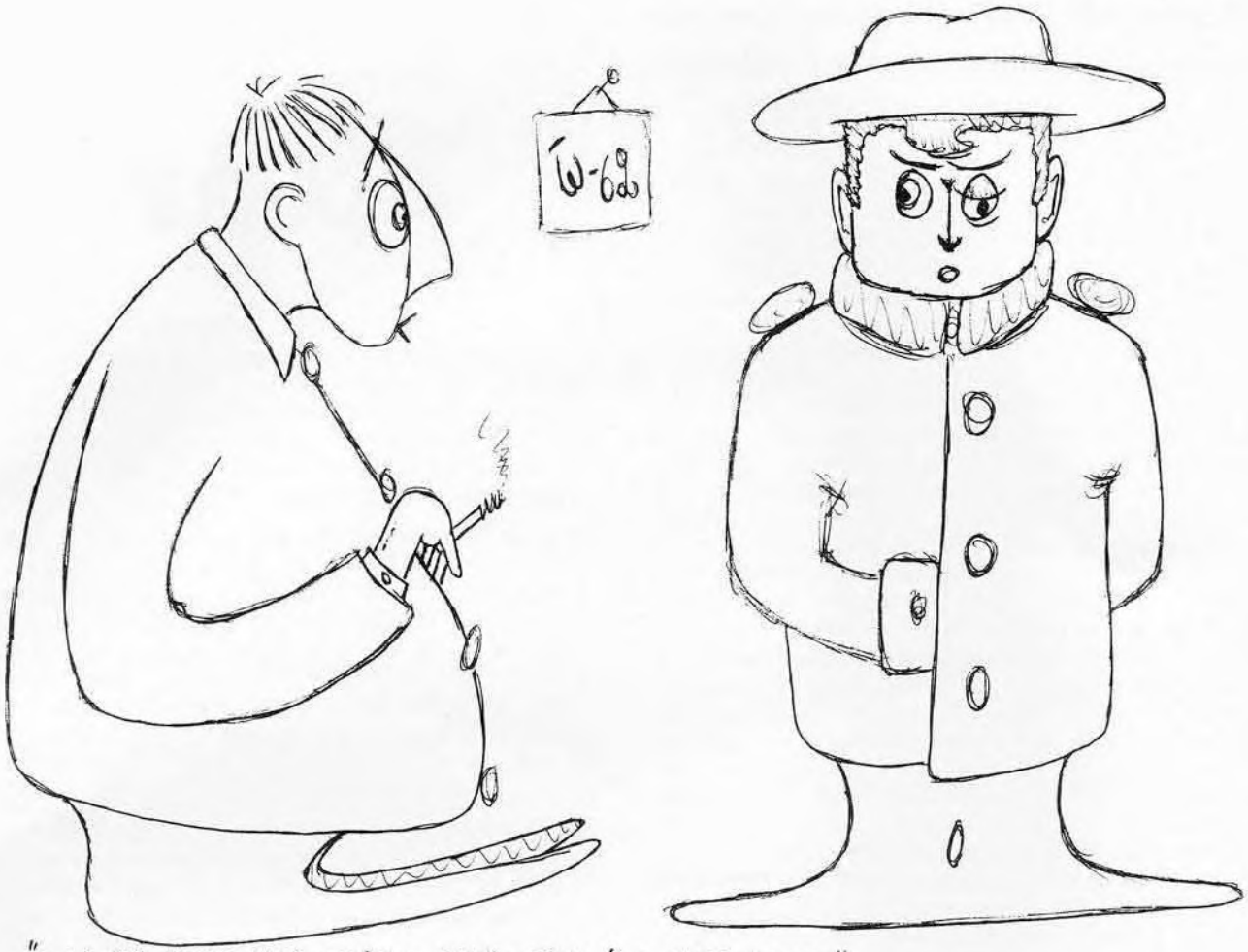

—"JAG ÄR INTE MIG SJÄLV IDAG, JAG ÄR NAPOLEON"
—"MEN NAPOLEON ÄR JU DÖD." — "DET ÄR JAG INTE ALLS DET."

STUDENTORKESTERN -62

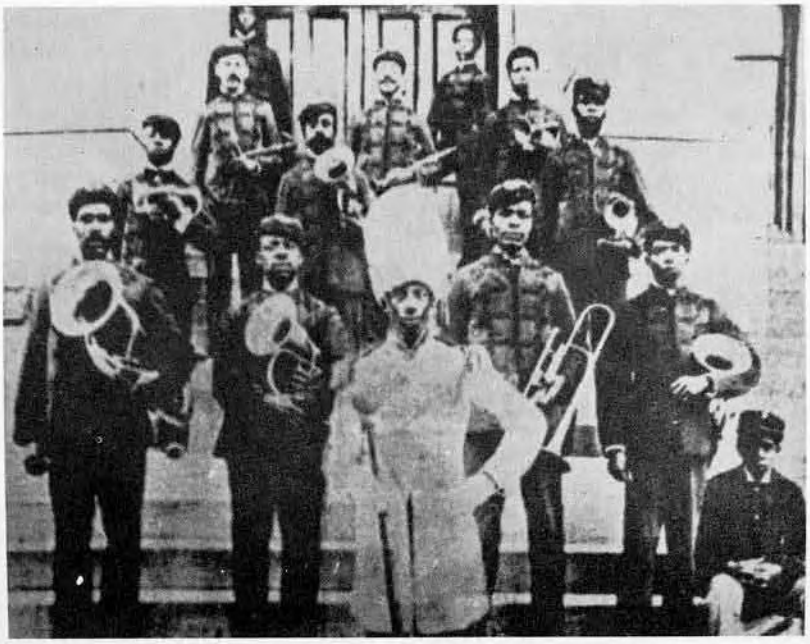

Sylvan & Qvibelius STENKOLSAKTIEBOLAG | Fredrik Sylvans KOLIMPORTAKTIEBOLAG

- KOL–KOKS
- ELDNINGSOLJA
- OLJEBRÄNNARE

Helsingborg - Tel. växel 275 90

Krigmans K-Pistel No. 430515

Franska revolutionen var en revolution. Som alla rejäla revolutioner lämnade den en förändrad värld att skvalpa i sitt kölvatten. Den svenske ynglingen får under sitt nittonde levnadsår känna en av dess svallvågor skölja sitt liv. Han blir kallad till mönstring för allmän värnplikt. Några reflektioner från situationen följer här nedan.

Om den skara ynglingar, som samlats utanför Jakob Hansens hus, fyllde höstmorgonens utspäddhet med någon som helst tankeverksamhet, angrep den i varje fall inte husets korsvirkesmönster. Lika lite lyckades himlaskådaren, som hedrats med ett monument på andra sidan gatan, väcka något intresse. Det gällde ju lumpen, man skulle ju lumpa.

På den vördnadsbjudande träporten hängde ett vitt plakat, innehållande en inskription om inskrivningsområde no. 6. Det lyste påträngande mot det svarta träet. "Inskrivning". Ordet lät oskyldigt och på samma gång känslolöst. Man talade om prov, läkare och psykologer, men osäkerheten var jämt fördelad på frågor och svar. En som anlänt på paketcykel visste precis. Han pratade om truppslag, grader, beväpning, tjänstgöringstider och fordringar och skulle just ta sats på nytt, när dörren öppnades och vi skulle få visshet. Just som jag trädde över tröskeln till den skumma förstugan hejdade jag mig. En dunkel tanke trängde sig på, något i stil med: "I som här inträden...".

Vi tog plats i ett rum, som vi delade med en treklöver poliskonstaplar. En man som starkt påminde om en fladdermus, kom för att instruera oss. Han var liten och mager i grå uniform och så korrekt att han inte tycktes hinna med något annat. Det måste kännas ödesdigert för en man i hans ställning att ha en så pass torr kroppskonstitution. Att spilla sina ådrors blod för fosterlandet skulle innebära en ganska liten uppoffring å hans sida. Hans ansikte var senigt med huden spänd som ett trumskinn och det började strax trumma fram anvisningar, balanserade och dämpade, men genomträngande. Han gick sedan metodiskt genom vad som förestod oss, hela tiden hänvisande till plakat på väggarna, som vi anmodades ta del av. Det sista av dem påstod han gällde dem som kände djupt religiöst, men där lämnade hans korrekthet plats för en lögn: Det gällde dem "med samvete".

Våra namn ropades upp och av en man med Göring-utseende och människoförakt i blicken reducerades vi strax till kala siffror. De som svarade ja på sitt helgade och ömt vårdade modersmål, skånskan, fick av Göring en blixtrande blick och ett skarpt militäriskt storsvenskt "ja" till eko. Jag erinrade mig en tidningsnotis om en värnpliktig som av domstol frikänts i ett mål angående lämpligheten av hans skånska "jäa" och kunde inte låta bli att svara "jäa", när mitt namn ropades upp. När hans JA... kom tyckte jag mig i halvdagern bakom honom se en rad skotthål, som bildade orden STORSVERIGE KOMMER.. INDIVIDEN GÅR.. Men det var väl inbilling.... De olika prov, som skulle visa vår lämplighet för kommande uppgifter gav en mycket roande bild av det liv de pekade fram emot. Kor och grisar, kokande mjölkflaskor, utväxlande kugghjul, kedjor i skyltar, broar

och axlar, trianglar och paraplyer, ja för nej och och för eller, uppe, nere, öster, väster, tungt och lätt, passande och opassande. Det finns väl knappast ett skrymsle i hela den västerländska civilisationen, som inte tömts på sitt innehåll och strötts ut över våra formulär. Det finns inte en liten stig som det mänskliga geniet stakat ut, som inte vi tvingades vandra. "Så skönt", tänkte jag, "nu kommer till mitt simpla inskrivningsnummer en del extra symboler, som exakt kartlägger min mentala kapacitet såväl som personlighet och allmänna människovärde.

Läkarundersökningen följde den vanliga rutinen. Göring viskade siffror mot våra spända öron. Att hans röst var van vid helt andra omständigheter och arbetsuppgifter är uppenbart. Den lät som en mistlur, som tvingades sjunga vaggsånger.

Besöket hos psykologen var betydligt mera stimulerande -- främst då den var kvinnlig och välkomnade med ett sött leende. Den började med att ta i hand, men den översvallande glädjen över dess människokärlek förbyttes snart mot misstänksamhet. Det var väl första steget i dess diagnostik. Därpå följde ett trevligt samtal med inströdda frågor och sedan.... "det allra heligaste", ett långt bord, och i mitten fladdermusen. Det talades bara i chiffer och det var ju förståeligt eller snarare oförståeligt. Man önskade, överlade, ändrade och jämkade. Här avgjordes under ett par minuters tid, på grundvalen av ett par timmars pejlande, den ene ynglingens efter den andre ödesmättade framtid. Det är förvånansvärt hur snabbt och effektivt dylika ärenden kan klaras av bara man reducerar objekten tillräckligt långt från det mänskliga planet. Men det är synd att inte klaga, och proceduren ger oss ju det effektiva försvar som vi alla vet frälser oss från allt ont.

Jakob Hansens hus återtog så småningom sitt stoiskt lugna tillstånd, men för dem som vandrade de nötta golvplankorna under mönstringsdagen stundade vargatider, stundade värnpliktstider.

"Down By The Riverside"

FRANKLINS

SÖDERGATAN 6-8 & 14

HÄLSINGBORGS

STÖRSTA

SPECIALAFFÄR I

HEMINREDNING

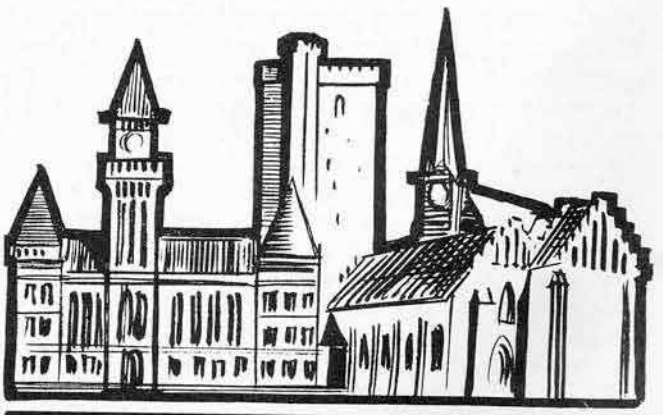

HEDÉNS
BOKHANDEL

NYA BÖCKER UPPTÄCKTA LÄNGST UPP I BOKHYLLAN AV S.R.

Bonjour, maîtresse! - av Francois Sagan.
Aimez-vous Marx? - av Jean-Paul Sartre.
Röda stubinen - av Agnar Mykle.
Fem terminer (minst) - av Fritiof Nilsson-Piraten.
Brända tomten eller Den olyckliga kombinationen av levande ljus och skägg vid juletid - av August Strindberg.
Löksonaten - av Povel Ramel.
Svenska Akademiens Ordlista - ny, reviderad upplaga av Carl-Fredrik Reuterswärd.
Kungen och jag - av utvandraren, sagoprinsen m.m. Vilhelm Moberg.
Resor utan mål - av Werner von Braun.
Fredens letargi - Av John F. Kennedy.
Råådalens poesi - handbok för biologiska föreningen Rhodiola av Pelle Molin.
Svea - kooperativa företag genom tiderna av Esaias Tegnér.
Mälarpirater - handbok i radieringskonst utgiven av Radio Nord.
Goggles - av Pär Rådström.
Mors, lille Olle! - Alice Tegnér ger goda råd åt raggarbrudar.

polyfoto, Hovfotograf Ph. Sjödahl.
porträtt, i svartvitt eller färg
serie,
pass
terrasshuset **tel. 148 66**

Hedersgåvor - Sportpriser
alltid från
Carl Hoff A.B
JUVELERARE & GULDSMEDSFIRMA
Etablerad 1869
STORSTA URVAL

VÅR SPECIALITÉ
INRAMNINGAR
HÄLSINGBORGS RAM&KONSTHANDEL
Långvinkelsgatan 23 - Tel. 17748

Glas nilsson
EN FIRMA MED RUTER
SÖDERGAT. 21 a TEL. 20950

BA-BE-BI-BO-BU-BY-BÅ-BÄ-BÖ-BÖÖH

Hund	Gendarm	Mandarin	Tolk	Melankoli	Whisky	Fiskben
Skitfull	Vanmakt	Fluga	Plötsligt	Fånge	Öken	Söndag
Fanfar	Helgon	Gräset	HAV	Ånga	Gris	Öga
Bulle	Hygien	Sand	Tapet	Bild	Droska	Tårpil

(Carl Fredrik Reuterswärd)

Någonstans i ett tidningsuttalande för ganska längesedan sade Gunnar Ekelöf att allt spekulativt borde bort ur konsten, att konst är ren sinnesnjutning. Den moderna radikala, konkreta poesins talesmän (t.ex. Öyvind Fahlström) anser detsamma. Poesi är inget utöver poesi - den behöver inte beskriva, inte resonera, inte vara nyttig inte vara klok. "Distinktionen, orden emellan är distansen. Ord kan ordnas så att själva avstånden känns (i-gen?-visst.) Så att man uppfattar hur orden REPELLERAR varandra. Ordmassan börjar uppföra sig. Elastiken sätter in; påtryckningar studsar, sigill blir omöjliga. Det uppstår en rörelse. Och naturligtvis är denna rörelse i orden ett kopplande mellan "dikt-läsare-värld" precis i lika hög grad som andra speciella kopplingar; klara, bökiga och smygande syntaxer, metaforiska skinnbyten etc. Ni läser ju; det ni får i er är ord och inga önskevärldar och framför allt inte kaffe." (Reuterswärd, Essayer, 7) Eller för att tala med Ekelöf, den väsentligaste nutida poeten: "poesi är spänningsförhållande - mellan orden, mellan raderna. "Alltså: varken ordbok, eller bild, klang och abonnemang. Denna, den konkreta poesin, ser ut inte bara som Reuterswärds utan egentligen hur som helst, som modern målning eller elektronisk musik. Dess fader anses tysken August Stramm vara, därefter lekte dadaister och surrealister med orden och de av dem som inte begick självmord (Crevel, Rigaut, Vaché etc.) blev framstående representanter för avant-gardet(Schwitters, Breton, Tzara etc). Ordens alla möjligheter tillvaratogs, åskådaren, läsaren fick i vissa avseenden bestämma konstverkets form, allt material användes (allt från dialekt till bokstavscollage: The fall: bababadalgharaghtakam minarronnkonnbronntonnerronnt uonnthunntrovarrhounawnskawntoohoohoordenentheu. Joyce), man intresserar sig mer för verkets yta, man är antiexpressionist och antisymbolist). Ordet blir ett språkligt tecken, det får nya, sammansatta, flertydiga betydelser. Att skapa sammanhang och mening blir läsarens sak. Poesin närmar sig på detta sätt musiken och många av de poeter som sysslar med konkret poesi använder också grammofonen. Helm talar, sjunger, jamar, vrålar, etc., de radikala tonsättarna utnyttjar ju också i hög grad just konkret poesi pga. dess rena ljudskönhet. Även om det i Sverige är blott några få som sysslar med konkret poesi (Reuterswärd, Fahlström, Bent Emil Johnson) finner man t.ex. i Tyskland Kriwet och Helm med massiva romandikter, Franz Mon, Bazon Brook och teoretikern Max Bense. Poetiska nydadaister i USA är Diane di Prima, Ray Johnson, Dick Higgins, men också Japan (Kauté), Brasilien (Azeredo, de Campos), Italien (Belloni, Sanguineti), Frankrike (Isou, Luca) finns med i denna internationella rörelse. Den lekfullaste, och ytligaste om man jämför med Kriwets ett par hundra sidor långa meningar, är Carl Fredrik Reuterswärd, vars sista "diktsamling" (PÅ SAMMA GÅNG, Bonniers 1961) dock enbart innehåller ordgrupperingar av det slag som citerats ovan. I debutsamlingen "Abra Makabra" och "Angående ordningen ombord" och i "I Lagens namn" leker han surrealistiska lekar med orden dock utan Freudianska biavsikter, så också följande får anses vara konkret (och glad) poesi: älskande par simmar i luften. allas vår Gud Fader boxas med fyrskeppets blixtar. molnen mjölkar öl ur skorstensspenar. och duggregn. stormen rakar sig i martello tower. gardiner och planlösa planritningar. en sjungande vaktmästare passerar college green med nelsonpelaren under armen. en get skrattar från franska axlar. en ambulans hörs närma sig. en flicka frågar. - Att uttala värdeomdömen är inte min uppgift men dock vill jag påminna om Eyvind Johnsons ord (direktörstal i Svenska Akademien 20 dec. 1961): "Varje framsteg eller förändring inom bildkonst och diktning börjar med experiment av några få. Och exprimentatorn får ta riskerna, bland andra den risken att skrattas ut. Det nyaste är tacksamt att driva med, lätt att flabba åt. Men det kan vara äkta konst redan i sin begynnelse trots att vi inte uppfattar det så genast."

Flax	Vanor	Esslags	Budget
Fångeri	Isdös	Därifrån	Kudde
Vett	Muskig	Förse	Skylt
Bilaga	Solidaritet	Rivjärn	Iföra

Polonius: What do you read my lord? Hamlet: Words, words, words.

(Carl Fredrik Reuterswärd) (w. shakespeare)

janerik

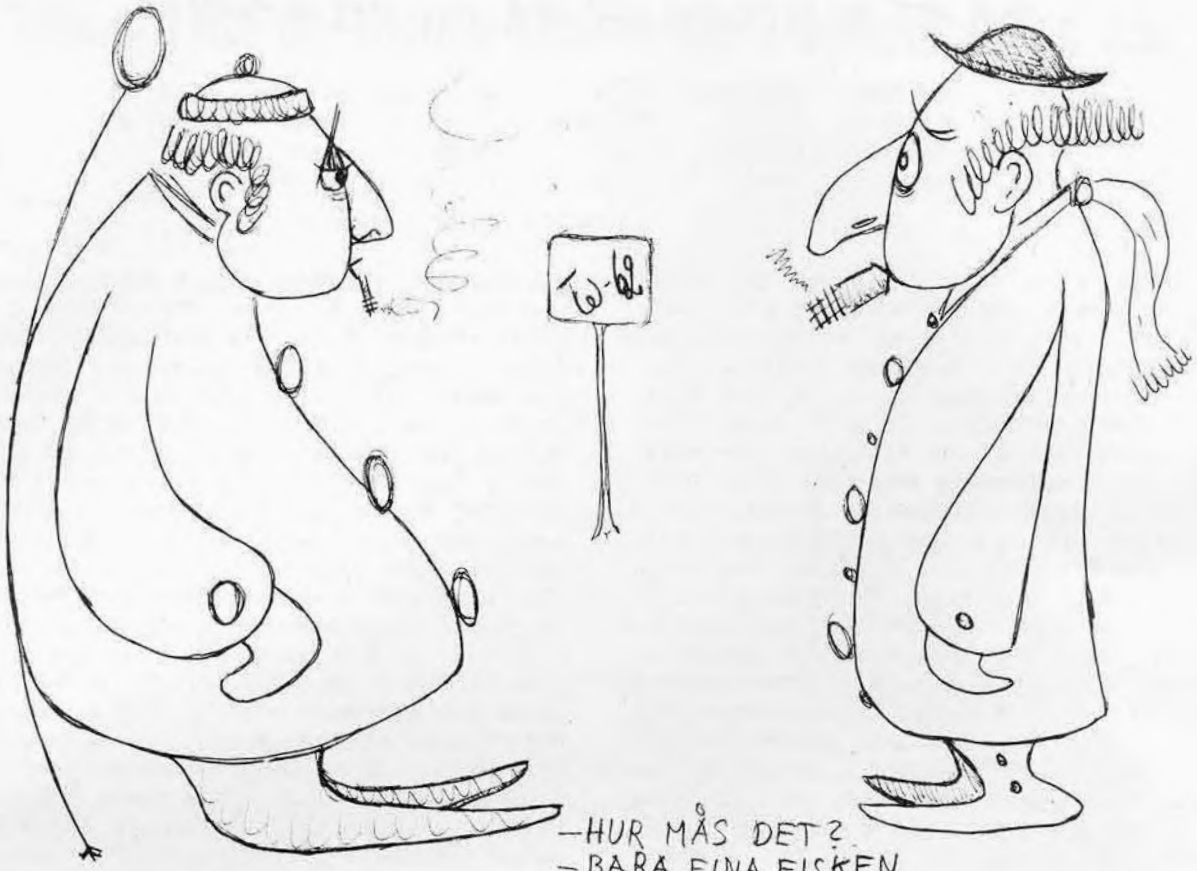
–HUR MÅS DET?
–BARA FINA FISKEN
–JASÅ, DET FISKMÅS

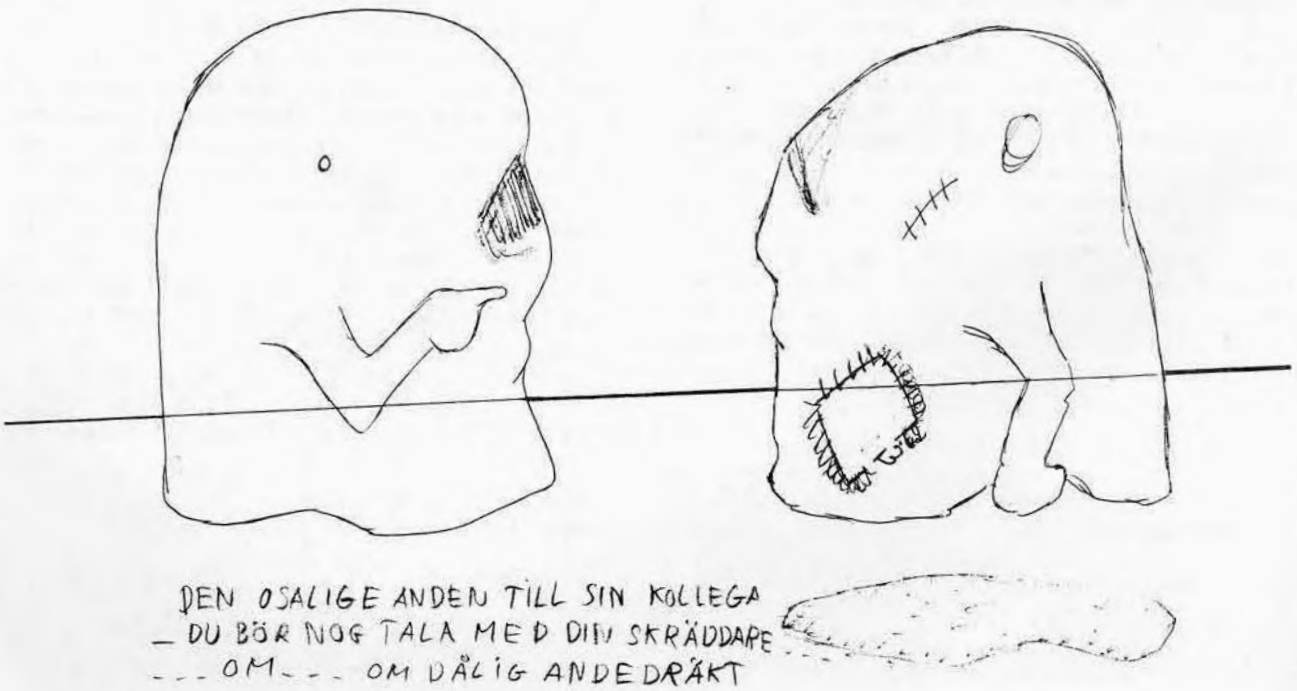
DEN OSALIGE ANDEN TILL SIN KOLLEGA
– DU BÖR NOG TALA MED DIN SKRÄDDARE
– – – OM – – – OM DÅLIG ANDEDRÄKT

OÄNDLIGHETSPERSPEKTIV

En vintergata framför mitt fönster
Där snökorns byar rymden fyller
Likt nebulosor i ett evigt myller
Ritar bilder inåtför

En vintergata framför mitt fönster
Där stjärnors hopar rymden fyller
Likt snökorn i ett evigt myller
Ritar bilder inåtför

Zoégas Z kaffe!

TILL SALU.

Bättre beg. klassförst.
Säljes på grund av studier.
Svar till "Väl hållen
och alltid glad".

FOTO-KINO-RADIO
i ett av landets förnämsta urval
*
HEFOMA
Järnvägsgatan 3 a Södergatan 32

Bordsvisa den förste Maj.

Sov du inte gott i natt,
bracka, i din våning?
Väckte vi dig med galna skratt
dig och din förvåning?
Från oss detta rådet tag:
sov i stället denna dag.
Ingen av oss saknar
sådana som vaknar.

ADVANTGARDISTISKT

förtrollad av mina spyor
kryper jag omkring
och biter i molnen
tänder min pipa
i infernos lågor
där beatrice avled på
ålderdomshem
bland ordslamsor från
något basfiolsslakteri
död och pina
snuset är slut

j.

EN "FYRAS" TACK

Tack för allt ni "File Magar",
tack för allt som varit här.
Tack för många, långa dagar,
under långt och stort besvär.
Tack för tentorna ni gav oss,
tack för de vilka vi slapp.
Tack för B:na,
tack för C:na,
tack för A:et jag aldrig fick.
Tack för alla fria dagar
under jul och sommartid.
Tack för att jag sluta får.
TACKA mig för att jag går.

god resvana
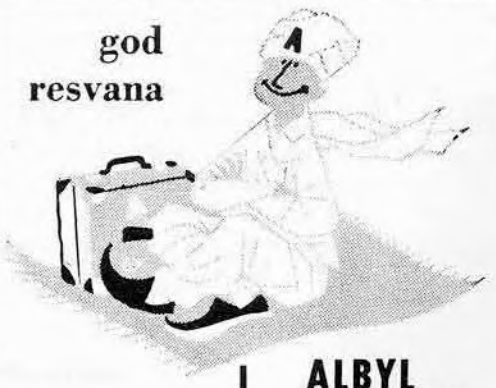
tag med
ALBYL
mot huvudvärk
AMOSYT-
KOFFEIN
mot åksjuka
LEOPILLER
mot trög mage
AKTIEBOLAGET LEO HÄLSINGBORG

-säljes-
rullskridskor
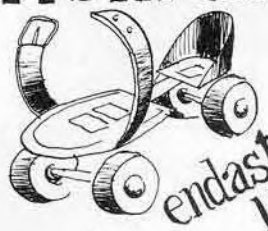
endast för lärare!
bra att användas vid treminuters-razzior. särskilt vid korridorjakter.
OSTA-62

Något fotografiskt?
LUNDINS,
specialaffären
. . . naturligtvis
Drottninggatan 13, HÄLSINGBORG

nyheterna
POPULÄR
ÖVERALLT

BETALD ANNONSPLATS

Nero

För att imponera på sin senaste förälskelse Lollo Brigida, kallad Lollo, har Nero gett order om att sätta eld på Rom. När lågorna börjar stiga över staden sjunger Nero den av honom egenhändigt komponerade visan:

Nero: Vivat!
Livat!
Nu tändas tusen hyreshus.
Här brännes för att få luft och ljus
Den brasans destruktiva fjus
ej släcks av Hammarforsens brus

Lollo: Hejsan hoppsan,
alla husen brinner oppsan!

Nero: Jag står i rök och damm minsann
och väntar folkets hyllning skall gå fram,
ty efter denna snilleblixt jag tänker
att de sin aktning mig nog skänker.

En skolutflykt

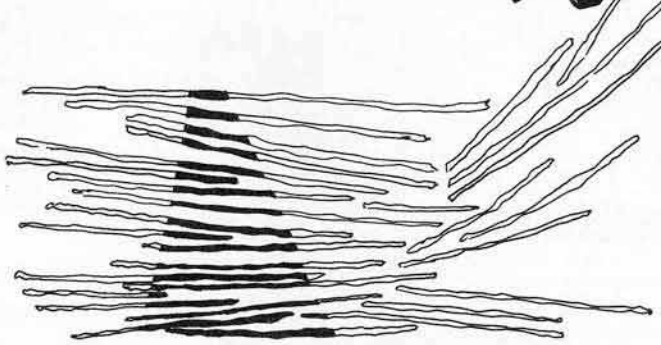

Tänk er att få duka upp en pick-nick i djungeln och sitta där och mumsa på en tårtbit, omgiven av ett oratorium av små sällskapliga, kolorerade smådjur. Det är ganska mörkt där, men det beror bara på de kvickrotade lianernas förmåga att med sina långa tentakler täppa till vår Fader Sol.

Klassföreståndare! Varför inte redan idag göra ett klassbesök i Indiens djungel, när det bara tar en natt att komma dit.

New Dehli eller Tuborg. "Jo, adjunkt, vi har precis röstat om saken, och vi vill faktiskt hellre till....."

Packa praktiskt! Ta med er pass, pappersservietter, visum, raktvål, biljetter, aspirin, returbiljetter, tropikhjälmar och dylikt ditt och datt. Införskaffa tandcreme och tandborstar som passar att bära på huvudet, ty den indiske portern har något, skall vi säga, excentriska bärvanor. Vaccinera er mot svettkoppor och glöm för all del ej att stänga av gaskranen.

Man skall ta med sig kaffe och smörgåsar, för det har de inte i Indien. I Indien dricker man inte kaffegök. Medel-Gomba ägnar sig i stället desto hängivnare åt något han kallar stork. Fast gök eller stork, det är bara en dimensionsfråga.

Resan är emellertid inte så enkel som den verkar. Det gäller att hålla planet flytande också. Ni kan när resan nalkar sig sitt slut lämpligen ställa er vid pilotens sida, peka ut en trevlig plats, och föreslå landning. Säger han då att det inte finns något flygfält där nere, så mixtra bara med instrumentbrädan ett slag, så skall ni se att ni kommer ner. Förresten, när ni väl har kommit ner så blir det inte lika lätt att komma upp igen, men det är en senare sak. Man bör dock akta stjärten på planet, för den är mycket ömtålig.

Sedan kan man samla upp resten av klassen och dra ut i närmaste djungel. Om nu en boaorm av en händelse grabbar tag i klassföreståndaren, så spring bara så fort som möjligt.

Låt oss antaga att planet inte har kunnat gå ner på någon annan plats än en tempelgård. Ni möts av ett brokigt folkliv, höns, får och getter. Runt klassen har församlats några kycklingar och en fakir, ett hundratal munkar, ett halvt tusental magra hinduer, vänliga tjurar, heliga kor m.m. m.m.

Ni lämnar planet och karavanen kan sätta sig i rörelse. Din klassföreståndare är inte precis så ung längre, men han knegar tappert vidare, stödd av sin trötta kropp. Framför honom synes custus gående. Han är lika bred som klassföreståndaren är lång, och han bär ivrigt ett par skidor och stavar på sina späda axlar. Han kallas Mux den förutseende. Längst fram ser man klassens materialvakt samlande ved, vackert avtecknande sig mot Taj Mahals blåsvarta höjder.

Och här lämnar vi den lilla skolexpeditionen och låter den vandra vidare mot underbara öden och äventyr.

KOXOSC

GAMLA DRAGARELAGET

FÖR. U.P.A.

flyttar allt överallt

HAMNTORGET 3 **Tel.** 20420

EN

BIL - DE - VET

VARAR -

VOLVO !

BILDEVE

Karl Krooksg. 30

Hälsingborg

Största sortering i

Dam och barnkonfektion

Thånells

Drottninggatan 18 Tel. 17699

Hälsingborg

FISKARNA — EN VIKTIG LÄNK I SAMHÄLLS-MASKINERIET

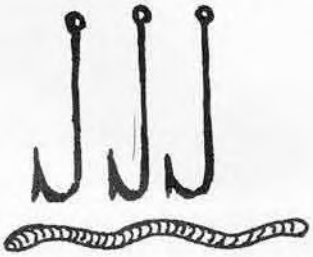

Ända sedan urminnes tider har fiskarna spelat en mycket viktig roll i samhället. Hade man slagit ned sina bopålar vid sjö eller hav, var det de som gav sig ut i sina urholkade ekstockar och skaffade mat åt hela byn.

De finns utbredda över hela världen. Särskilt talrikt förekommande är de emellertid utanför Norges kust, närmare bestämt vid Lofoten, där de lär trivas mycket bra.

Leka och ha roligt.

Äta och stå i.

Dessa vatten har nämligen en förnämlig uppsättning av plankton, vilket är fiskarnas käraste föda.

Men låt oss ägna en tanke åt deras närmaste. Åt hustrurna, som sitter hemma i stugan och ängslas.

Om havet blir onådigt.

Om stormen kommer.

Om båten kapsejsar.

Men oroandet är onödigt.

På båten går livet sin gilla gång med kortspel och sång i rökiga hytter.

Vad är det för sånger de sjunger? Och förresten, kan de överhuvudtaget sjunga? Vi har ju en gång lärt oss: "Fiskarna är stumma".

Det förefaller inte vara så.

På senare tid har det också från läkarhåll riktats skarpa protester mot de rökiga hytterna, vilken kritik utan tvivel har sitt fulla berättigande. En nyligen avslutad undersökning presenterar följande resultat:

73% av fiskarna har fel på gälarna.

Man kan emellertid även framlägga andra aspekter i den här frågan, t.ex. de ekonomiska.

Fiskarnas ställning i detta avseende är väl inte alla gånger så lysande. Trots detta spenderar de årligen en stor summa pengar på rökverk. Pengar, som i stället hade kunnat sparas till betydligt nyttigare ändamål. T. ex. till de långa och kostsamma resor, som många av dem företager under semestern varje vår. Från en utgångspunkt någonstans mitt ute i världshavet beger de sig, av känd anledning, kanske ända till våra norrlandsfloder.

Fiskarna är således roade av att vara ute och röra på sig, att uppleva främmande miljöer. Men vad är mer utmärkande för deras karaktär?

Ganska ofta är de intervjuade i TV.

Vid dessa tillfällen får man ett intryck av att de är tillslutna, nästan skygga.

Detta faktum kan man få iakttaga, om man en vacker sommarsöndagsmorgon ger sig ut i sin eka med pick, pack och mask. Man ser dem överallt, fiskarna, men så fort man träder en mask på kroken, slår de ett häftigt slag med bröst-, buk-, rygg-, stjärtfena och analfena - och vips är de borta.

Det finns emellertid även smarta affärsmän bland fiskarna. Sådana som har skaffat hela fiskeflottor med båtar på flera, flera ton. De tjänar pengar och lever gott. De är hala som ålar, vilket underlättas av att huden är slemmig. Denna skyddas dessutom av fjäll, som består av ben.

Ett pansar inför yttervärlden.

En symbol för hänsynslösheten.

Men låt oss lämna denne specielle typ och i stället övergå till fiskarna i allmänhet. Under senare tid har deras förhållanden avsevärt förbättrats. Man har fått radar och nylonnät. Men fortfarande väntar man på Fridlysningen. Och man lär väl få vänta. Under tiden får man nöja sig med ersättning och fri läkarvård vid eventuell skadegörelse i munnen, åsamkad av krok.

Bland fiskarna finns en hel del olika raser. Vanligast förekommande är japaner, göteborgare och norrmän. Man bör ej heller glömma nämna broskfiskarna.

Och nog är det väl gott med gädda och smält smör.

Böök

ETABL. A BORG S 1843
SÖNER
KEMISK TVÄTT & FÄRGNING

Butiker: Norra Storgatan 5 tel. 12786
Planteringsv. 87 - 89 tel. 12787
Karl Krooksgatan 11 tel. 27072
Apotekaregatan 7 tel. 10127
Tågagatan 72 tel. 30460
Drottninggatan 35 tel. 29640
Halmstadgatan 12 tel. 16106
Fabrik: Kullavägen 4 tel. 11683, 14052

HOLST OPTIK
Spécialité:
GLASÖGON
S. Storgatan 10 - Telefon 249 60 - Hälsingborg

MÖSSOR
alltid från
LUNDBLADHS PÄLSAFFÄR
Stortorget 11 - Tel. 100 47

Allt för skolan
KILLBERGS
BOK- & PAPPERSHANDEL
Stortorget 4 HÄLSINGBORG Södergatan 49

TÄNK OM

... fru Rydelius var fröken. Vilken chans!

... Operakällaren och "matan" bytte plats. Vilket käk!

... lektor Percy varit kemilärare. Vilka experiment!

... högtalarsystem saknats på skolan. Vilken tragedi för FOKUS!

... lärarna inte fick sitt långrastkaffe. Vilka betyg!

... lärarna fick gök till kaffet. Vilka betyg!

... Gossis blir samskola. Vilka sedebetyg!

... adjunkt Lohmander spelat elgitarr. Vilken spänning!

... läroböcker var alkoholhaltiga. Vilket insupande av lärdom!

Elevtyper

Snobben Tuffingen Bohemen Plugghästen

1 3:an

Kungörelse.

Enligt beslut av regeringen skall den höjning av lärarnas reallöner, som kommer att ske de närmast följande fyra åren, ej att beröra lärarkåren vid Gosslöroverket i Hälsingborg. De kommer i stället att erhålla den aktningsvärda summan av 10 öre i "skottpengar" på varje elev de tar fast vid läroverkets talrika rastrazzior. Denna kompensation kommer, enligt statistiska beräkningar, att täcka denna höjning mer än väl.

Som ovan.

AB PIANO Frais

SPECIALAFFÄR I

FLYGLAR O. PIANON

FOCUS